głos LUDU
GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

DZIŚ W NUMERZE:

Dokumenty przeszłości str. 3
Zakazane souveniry str. 4
JEMIOŁA – Krezus fotografii str. 5
Trzyniec i Karwina na tarczy str. 8

WTOREK
15 SIERPNIA 2006
NR 96
ROCZNIK LXI
CENA 6 KČ

tel.: 558 731 766
faks: 558 740 044
info@glosludu.cz

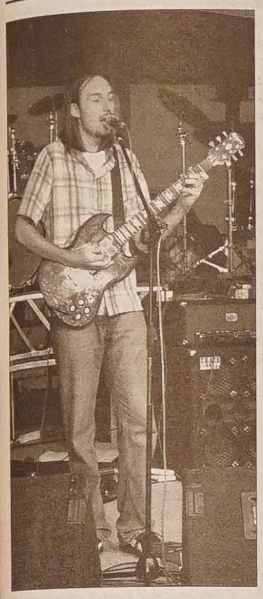

Fot. JACEK SIKORA

Zlot 2006 (z lewej): lider zespołu „Apatheia", Michał Feber, oraz brneński zespół „Gulo Čar".

FANI ROCKA NIE PRZESTRASZYLI SIĘ KIEPSKIEJ POGODY

Zlot w strugach deszczu

WĘDRYNIA (kor) – Pogoda w sobotę nie dopisała. Po południu niebo zaciągnęło się na dobre i zaczęło – wprawdzie z przerwami – lać. Jednakże kaprysy aury nie zraziły fanów rocka i bluesa z całego Zaolzia i kilka setek ziechało ich do Wędryni, gdzie po rocznej przerwie odbywał się Zlot 2006. Tę jedną z największych wakacyjnych imprez muzycznych na Zaolziu zorganizował ponownie trzyniecki Klub Kultury wspólnie z Macierzą Szkolną w Wędryni. Była to prawdziwa muzyczna uczta, na której bawiono się do godz. 3.00 nad ranem.

Tuż o godz. 17.00 tradycyjnym „Dzień dobry wieczór" przywitał „lotowiczów" główny gospodarz imprezy, **Tadeusz Wantuła**. Asfaltowy plac przed sceną był jednak pusty. Większość publiczności skryła się pod nowo wybudowanym dachem, gdzie zapełniono do ostatniego miejsca ławy przy kilkunastu długich stołach. Cóż, padało solidnie i tylko kilku odważnych z parasolami kręciło się pod estradą, gdzie jako pierwszy zagrał zaolziański zespół „Apatheia".

Więcej ludzi przyciągnęła na asfaltowy „parkiet" czeska grupa „-123 min.". Grający muzykę na pograniczu rocka, jazzu, bluesa i funky zespół ponownie nie zawiódł. Ponownie, bo kapela zagrała na wędryńskim Zlocie już w 2002 r. Podobnie jak wtedy, także w tym roku liderowi „minut", **Zdeňkowi Bínie** udało się w trakcie ekspresywnej gry na gitarze zerwać strunę. Nic to nie przeszkadzało – dwie minutki scatowego śpiewu przy akompaniamencie bębnów i gitary basowej wystarczyły na wymianę struny. I koncert poleciał dalej.

Ciąg dalszy na str. 2

Koszt długiej zimy

OSTRAWA (mro) – Na ostatnim swoim posiedzeniu rada województwa zdecydowała o konieczności pokrycia szkołom kosztów podwyższonego zużycia energii spowodowanego długą zimą. Blisko 250 szkół oszacowało koszty zużycia energii na 54 mln koron. W pierwszym półroczu zapłaciły jednak już 29,5 mln koron. Rada województwa doszła do wniosku, iż konieczne będzie skorygowanie kosztów energii wzwyż również w przyszłym roku.

Pogoda

WTOREK – Zachmurzenie umiarkowane do dużego, przelotne opady deszczu. Temperatura w nocy od 13 do 9 st. C, w dzień od 17 do 21 st. C.

ŚRODA – Zachmurzenie umiarkowane z rozpogodzeniami. Możliwe przelotne opady deszczu. Temperatura w nocy od 12 do 8 st. C, w dzień od 22 do 26 st. C.

9 771212 422027 06096

WSPÓLNOTA-COEXISTENTIA ZGŁOSIŁA KANDYDATÓW

Czy znajdą się w samorządach?

Dziś o godz. 16.00 upływa termin, w którym partie wyborcze mogły zgłaszać listy kandydackie do jesiennych wyborów komunalnych.

Ruch Polityczny Coexistentia-Wspólnota zgłosił listy kandydackie we wszystkich gminach, w których reprezentowany jest w samorządach gminnych. Kompletne listy Wspólnota wystawia w Trzyńcu (33), Jabłonkowie (21), Bukowcu (15), Milikowie (13), Nawsiu (15), Gródku (15), Nydku (15), Wędryni (17), Kocobędzu (15), Suchej Górnej (15), Olbrachcicach (15), Stonawie (9), Piotrowicach (21), Lutyni Dolnej (15) i Rychwałdzie (15). Po raz pierwszy Wspólnota kandyduje w Trzanowicach (15), natomiast w Cierlicku tym razem zgłosiła wspólną listę z kandydatami niezależnymi (15).

Niepełne listy kandydackie Wspólnota zgłasza w Łomnej Dolnej (7/9), Koszarzyskach (3/9) i Ropicy (12/15). W miastach byłego powiatu karwińskiego Wspólnota startować będzie w koalicji w SNK-Europejscy Demokraci. Oba ugrupowania polityczne podpisały przed wyborami umowę o współdziałaniu. Na podstawie tej umowy Wspólnota będzie propagować koalicyjne listy wyborcze na imprezach stowarzyszeń mniejszości narodowych i w mediach mniejszościowych, natomiast SNK-ED zobowiązało się sfinansować ulotki przedwyborcze i kampanię w mediach centralnych i regionalnych. Listy koalicyjne będą jeszcze dziś zgłoszone w Boguminie, Orłowej, Hawierzowie i Czeskim Cieszynie. W Karwinie do współpracy tych ugrupowań włączyło się również stowarzyszenie „Naše Karvinsko", które posiada już mandaty w miejskim samorządzie.

Dane te udostępnił nam sekretarz Rady Wykonawczej Wspólnoty, **Tadeusz Toman**, który wyraził też nadzieję, że Polacy wezmą liczny udział w jesiennych wyborach komunalnych. Odbędą się one w dniach 20 i 21 października 2006 roku. **(r)**

Tąpnięcie na kopalni

STONAWA (mro) – *Właśnie siedziałem w lesie na ambonie, gdy mało mnie nie przewrócił wstrząs ziemi* – powiedział nam senator i wójt Stonawy, **Andrzej Feber**, o sobotnim wydarzeniu, które poruszyło mieszkańców Stonawy i okolicy. – *Spojrzałem na zegarek. Była godzina 18.25.*

Powodem tego dramatu było tąpnięcie górotworu w zakładzie nr III Kopalni „Darków" (była Kop. „9 Maja") na głębokości 700 metrów. – *Tąpnięcie wywołało zawał i falę uderzeniową, która spowodowała zawirowanie pyłu w wyrobiskach. Wszyscy górnicy znajdujący się w tym czasie w strefie zagrożenia, natychmiast zostali odwołani ze swoich stanowisk pracy. Pomimo to jednak trzech z nich doznało lekkich obrażeń* – dowiedzieliśmy się od **Věry Breiovej**, rzeczniczki spółki OKD. – *Takich wstrząsów na terenach wydobywczych jest kilkadziesiąt rocznie* – zapewniła nas rzeczniczka OKD.

Potwierdził to Feber, który dodał, że wstrząsy mają wyniszczające działanie nie tylko na budynki w gminie, ale i na psychikę mieszkańców. – *Choć takie obsunięcia ziemi nie zagrażają bezpośrednio bezpieczeństwu, to jednak gminie zależy, by kopalnie rekompensowały straty materialne, jak i napięcie psychiczne wywołane skutkami wydobycia wśród ludności. Nas nie interesują przyczyny tąpnięcia. To znaczy, czy powstało ono na skutek prewencyjnego odstrzału czy z powodu ciśnienia górotworu. W ratuszu mamy przyrządy pomiarowe, które monitorują stan i siłę tąpnięć. Jak dotąd, wszystkie niedogodności, które wynikają z konieczności współżycia z kopalniami, rozwiązywane są z naszymi partnerami polubownie.*

Bilans SGRJ

MILIKÓW (kor) – Ocena dorobku minionego czterolecia będzie na porządku dziennym dzisiejszego posiedzenia Stowarzyszenia Gmin Regionu Jabłonkowskiego, które odbędzie się w Milikowie oraz w schronisku na Kozubowej. Szef SGRJ, wójt Piosku, **Oldřich Rathouský**, uważa, że w minionym czteroleciu Stowarzyszenie wykonało sporo dobrej roboty. Rozpoczęto budowę jabłonkowskiej obwodnicy, poprawiono jakość informacji turystycznej i przygotowano projekt uatrakcyjnienia tzw. Trójstyku.

Wizja lokalna szefa

OSTRAWA (mro) – Wizję lokalną i spotkanie z władzami województwa, które są gwarantem powstania Noszowickiej Strefy Przemysłowej, odbędzie dziś **Kim Eok-Jo**, szef przyszłej fabryki samochodów w Noszowicach oraz członek ścisłego kierownictwa „Hyundai Motor Company".

Rano koreański przemysłowiec spotka się z hetmanem **Evženem Tošenovským**, po czym przeprowadzi rozmowy z poddostawcami fabryki.

W strefie noszowickiej trwają prace demontażowe starych sieci inżynieryjnych, wywozi się gruz wyburzonych domów i buduje drogi dojazdowe na teren placu budowy. Jednocześnie budowany jest wał wyciszający, ściąga się warstwę ziemi ornej i instaluje sieć energetyczną. Na budowę strefy przeznaczono, rozkładając te kwoty na okres 10 lat, 8 mld koron z kasy państwowej i 280 mln z budżetu województwa. Rozpoczęcie prac budowlanych przez Koreańczyków przewidziane jest w grudniu tego roku.

Kres »fabryki« alkoholu

OSTRAWA (mro) – Handlarze nielegalnie produkowanych „wódek gatunkowych" zapewne dotkliwie musieli odczuć uwieńczoną sukcesem zeszłotygodniową akcję ostrawskich celników. Tym razem w sidła wpadła „fabryka" alkoholu w jednej w podczeskocieszyńskich wsi. Podczas wizji lokalnej zabezpieczyli 27 170 litrów spirytusu, 3290 litrów gotowych do ekspedycji wyrobów spirytusowych oraz kompletną maszynę dawkującą z oprzyrządowaniem.

Alkohol pod różnymi fałszywymi markami dystrybuowany był w Polsce i w niektórych regionach Czech.

Celnicy zatrzymali osiem osób. Wstępne straty na podatkach oszacowano na ponad 7 mln koron.

REKORDZISTKĄ JEST 118-LETNIA ANNA BORYSIEWICZ Z MIŃSKA

Coraz więcej stulatków

Z wyliczeń Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że najwięcej stulatków, bo 76, żyje w Pradze. Na drugim i trzecim miejscu pod tym względem znalazły się: województwo południowo-morawskie – 62 i morawsko-śląskie – 51.

Najmniej ludzi po setce żyje w regionach pilzeńskim (16), libereckim (13) oraz karlowarskim (8). Ogółem w Republice Czeskiej emeryturę od ponad 40 lat pobierają 464 osoby. W tej liczbie mieści się 389 kobiet oraz 75 mężczyzn. Najstarsza mieszkanka republiki ma 107 lat. Przeciętna wieku wynosi u pań 78,2 roku, u panów – 72,3.

Statystycy przewidują, że za sześćdziesiąt lat w RC będzie 19 tys. stulatków, a w roku 2150 – 426 tys. Większość znów stanowić będą kobiety.

Geriatrzy uważają, że z pewnością nie jest to efekt wynalezienia jakiegoś cudownego leku wydłużającego życie. Trudna byłaby też do udowodnienia ewentualna teza o lepszej opiece medycznej. Ich zdaniem, na długowieczność – oprócz uwarunkowań genetycznych – większy wpływ ma nie tyle konkretny region kraju, lecz środowisko i warunki socjoekonomiczne. Nie ma też istotnego znaczenia, wbrew różnym potocznym opiniom, świeże wiejskie powietrze.

W **Polsce** najdłużej żyją panie w Małopolsce (80,2 roku), a mężczyźni na Podlasiu (80,4 roku). Osób, które w tym roku obchodziły lub obchodzić będą jubileusz stulecia oraz tych, którym już śpiewano na urodzinach „Dwieście lat..." jest ok. 2,5 tysiąca.

Ponad 10 tysięcy stulatków, z czego większość to kobiety, żyje we **Włoszech.**

Jak pisze włoski dziennik „Il Sole-24 Ore", kraj którego populacja wynosi ok. 58 mln, zamieszkuje dokładnie 10 441 stuletnich osób. Najwyższy odsetek stulatków – 38,8 na sto tysięcy mieszkańców – żyje na północnym wschodzie Włoch, w Treście, i na północnym zachodzie, w La Spezia, gdzie na sto tysięcy przypada 37,8 stulatków. Najmniej jest ich na południu w Matera – 6,9 na sto tysięcy ludzi.

Absolutny prymat pod względem najstarszych osób dzierży od lat Sardynia. Mieszka tam najstarsza Włoszka – 108-letnia **Raffaela Monni** i 107-letni Włoch **Giovanni Carta**. Sardyńczykiem był także Antonio Todde, który w 2001 roku pobił rekord Księgi Guinnessa jako najstarszy człowiek na świecie. Miał wtedy 111 lat. Zmarł tuż przed swymi 113 urodzinami w r. 2002.

Na Białorusi żyje 720 osób, które ukończyły 100 lat. Wśród seniorów przeważają kobiety: setne urodziny ma już za sobą 637 pań: trzy mieszkanki Białorusi mają 115 lat, rekordzistką jest Anna Borysiewicz z Mińska, która w maju br. obchodziła 118. urodziny. **(wak)**

TYDZIEŃ

7 – 13 VIII 2006

■ Lekarzom z amerykańskiego Salt Lake City udało się po trwającej 12 godzin operacji oddzielić czteroletnie bliźnięta syjamskie, które posiadały wspólną nerkę, jedną wątrobę i po jednej nodze. Jednej z dziewczynek po pół roku lekarze przeszczepią nerkę matki.

■ 18 osób zostało rannych podczas koncertu w holenderskim Utrechcie. Do jednego z kanałów runęły schody, na których stali ludzie słuchający koncertu. Trójka rannych walczy w szpitalu o życie.

■ W Rosji opublikowano rozporządzenie prezydenta Władimira Putina o wyprowadzeniu, w ciągu dwu lat, wojsk rosyjskich z Czeczenii. Władze podały, że pozwala na to coraz większe uspokojenie sytuacji na Kaukazie.

■ Kilkadziesiąt tysięcy osób ewakuowano z okolicy filipińskiego wulkanu Mayon, który grozi, według fachowców, erupcją.

■ Fundacja multimiliarderów Billa i Melindy Gatesów przeznaczy 500 mln dolarów na światowy fundusz walki z AIDS, gruźlicą i malarią.

■ Brytyjska policja udaremniła terrorystyczny spisek na „bezprecedensową skalę", mający na celu wysadzenie samolotów lecących z Wielkiej Brytanii do St. Zjednoczonych. W Londynie i jego okolicy oraz w Birmingham aresztowano 24 osoby, głównie muzułmanów pochodzenia pakistańskiego. Terroryści planowali równoczesny atak w nawet dziesięciu samolotach. W związku z zaistniałą sytuacją na lotniskach na całym świecie wprowadzono nadzwyczajne środki ostrożności. Wiele lotów zostało odwołanych, inne odbywają się z dużym opóźnieniem.

■ Niemiecki pisarz, laureat literackiej Nagrody Nobla, Guenter Grass, przyznał się do służby w Waffen SS. Zapewnił, że został do niej wcielony siłą. Oświadczenie autora „Blaszanego bębenka" spotkało się z niejednoznacznymi reakcjami.

■ Chiny nawiedził potężny tajfun Saomai, powodując śmierć ponad 150 ludzi. Co najmniej 200 osób uznano za zaginione.

■ Rada Bezpieczeństwa ONZ uchwaliła jednomyślnie przygotowaną przez USA i Francję rezolucję wzywającą do zakończenia walk w trwającym od miesiąca konflikcie między Izraelem a działającymi z Libanu bojownikami Hezbollahu. Rezolucja przewiduje m.in. rozmieszczenie w południowym Libanie sił pokojowych ONZ w liczbie 15 tysięcy żołnierzy. Obie strony konfliktu zgodziły się na warunki rozejmu, który wyznaczono na poniedziałek.

■ 12 osób zostało rannych podczas pochodu homoseksualistów w stolicy Estonii, Tallinie. Na uczestników marszu napadła grupa trzydziestu młodych ludzi uzbrojonych w pałki i kamienie.

■ Kilkanaście godzin przed rozpoczęciem rozejmu na Bliskim Wschodzie wojska izraelskie zmasowały ataki na pozycje Hezbollahu w Libanie. Izrael chciał w ten sposób wziąć w pułapkę bojowników Hezbollahu między rzeką Litani a granicą.

■ W Berlinie otwarto wystawę „Wymuszone drogi. Ucieczka i wypędzenie w Europie XX wieku", zorganizowaną z inicjatywy przewodniczącej niemieckiego Związku Wypędzonych Eriki Steinbach. Według opiniotwórczego niemieckiego tygodnika „Die Zeit", wystawa wybiela niemiecką historię i utrudnia stosunki z Polską. Tam kontrowersyjna wystawa wywołała wiele słów krytyki.

■ W dniu swych 80. urodzin Fidel Castro przerwał milczenie, aby zapewnić Kubańczyków, że jego stan zdrowia się poprawia. **(M. B.)**

Niesygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z internetowych serwisów informacyjnych.

Fot. JACEK SIKORA

Uczestnikom Zlotu 2006, który odbył się w sobotę w Wędryni, nie przeszkadzał nawet deszcz. Pod sceną bawiło się ich jednak mniej, niż w minionych latach.

Zlot w strugach deszczu

Dokończenie ze str. 1

Deszcz ustał, gdy na estradzie pojawiły się dwie miejscowe gwiazdki, **Basia Łakota** i **Ewa Farna**. Chociaż obie wokalistki są uczennicami podstawówki, na scenie czuły się świetnie. Zapewne jeszcze sporo dobrego o nich usłyszymy.

Solidną dawkę funky, popu oraz romskiej melodyki i tekstów przywiozła z Brna do Wędryni kapela „Gulo Čar". Niesamowity głos solistki **Ireny Horváthovej** i pozostałych solistów, bogate harmonie i pełna energii muzyka oczarowały wszystkich.

Koncertowy maraton zakończył występ głównej gwiazdy wieczoru, weterana polskiej sceny muzycznej i założyciela legendarnego zespołu „Breakout", **Tadeusza Nalepy**. Bywalec Zlotów (zagrał już u nas po raz trzeci), tym razem nad Olzę przyjechał z młodą kapelą „Free Blues Band". Sam Nalepa ze względu na kłopoty z kręgosłupem zagrał tylko przez pół godziny. Zabrzmiały jednak najsłynniejsze utwory „Breakoutu" z lat 70. Dłużej pobyli na scenie koledzy z zespołu, którzy zaoferowali „zlotowiczom" przede wszystkim przeboje światowych klasyków rocka. Później już pląsano na dyskotece **Jana Młynka**.

O ile „zlotowiczom" pogoda wydawała się nie przeszkadzać – jeśli nie można było bawić się pod estradą, to przyjemnie było pod daszkiem przy piwku – to organizatorom deszcz jednak pokrzyżował plany. Pod zadaszeniem nie do końca było słychać to, co z estrady mówi Wantuła. Stąd też nie udała się w tym roku licytacja. Koszulkę z podpisami wszystkich wykonawców sprzedano zaledwie za 300 Kc.

Dobrze za to usłyszał słowa docierające z estrady właściciel zwycięskiego losu, który w loterii wygrał kompletny zestaw płyt – czyli 10 CD – z muzyką zespołu „Breakout". Swoją najnowszą płytę do zestawu dorzucili muzycy z „-123 min.". To się nazywa mieć szczęście...

DZIŚ W POLSCE DZIEŃ WOLNY OD PRACY

Święto maryjne i wojskowe

15 sierpnia jest w Polsce dniem wolnym od pracy, związanym z kościelnymi obchodami święta Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny oraz defiladami wojskowymi z okazji Święta Wojska Polskiego.

Święto Wniebowzięcia (zabrania do nieba Marii Panny z duszą i ciałem) obchodzone jest w Kościele od V wieku również pod nazwą Święta Matki Boskiej Zielnej jako patronki ziemi i bujnej roślinności. Stąd też w niektórych częściach Polski święto to po dziś dzień wiąże się z uroczystościami dożynkowymi.

Tymczasem historia obchodów Święta Wojska Polskiego sięga początku ub. wieku. Dzień armii nie zawsze jednak świętowano 15 sierpnia. Po raz pierwszy w tym dniu pod nazwą Święta Żołnierza obchodzono je w 1923 r. Datę 15 sierpnia wybrano na pamiątkę zwycięskiej bitwy warszawskiej (zwanej również Cudem nad Wisłą) w wojnie polsko-bolszewickiej 1919-1921, która zapewniła Polsce niepodległość.

Święto polskiej armii obchodzono 15 sierpnia do 1947 r., następnie przesunięto je na 9 maja, dzień zakończenia II wojny światowej w Europie, i wkrótce potem na 12 października, upamiętniający bitwę pod Lenino. Do tradycji obchodów Święta Wojska Polskiego na pamiątkę Cudu nad Wisłą, czyli 15 sierpnia, powrócono w 1992 r.

Wolny dzień od pracy w związku ze Świętem Wniebowzięcia NMP mają dziś również nasi zachodni sąsiedzi – Austria i Niemcy. (sch)

Sprzedano 2800 mieszkań

ORŁOWA (wak) – Trwa zapoczątkowana w 2004 roku prywatyzacja 3613 mieszkań komunalnych (w większości I kategorii, które znajdują się w 166 budynkach).

Gospodarze miasta postanowili pójść na całość. Jeszcze w żadnej z miejscowości byłego powiatu karwińskiego nie zdecydowano się bowiem na tak radykalną prywatyzację. W majątku Orłowej pozostaną tylko lokale w byłym hotelu „Doubravan" oraz Domu Opieki Społecznej, które nie mogą zostać sprywatyzowane, gdyż na ich adaptację ratusz otrzymał dotacje od państwa. Dotychczas sprzedano ponad 2800 mieszkań. Nabywcom przysługują ulgi - od [illegible] do 25 proc. ceny. Jednak tylko do końca roku. Później mieszkanie będzie można kupić za pełną cenę.

Prawo do kupna mieszkania ma najemca, który nie zalega z opłatą czynszu. Metr kwadratowy kosztuje 2300 koron; z kwoty tej odlicza się 0,5 proc. ceny za każdy rok istnienia budynku.

WALKA Z BARSZCZEM SOSNOWSKIEGO JEST TRUDNA, ALE KONIECZNA

Niebezpieczna roślina

Znawcy tematu przestrzegają przed bardzo groźną rośliną występującą na łąkach, pastwiskach, przydrożach, brzegach strumieni i rowów, noszącą nazwę Barszcz Sosnowskiego.

– Z niebezpiecznym chwastem walczymy już od kilkunastu lat. Roślina ta jest jednak tak odporna, że zlikwidowana w jednym, pojawia się w innym miejscu. Barszcz występuje najczęściej koło poczty, parku, cmentarza, przy ul. Husa, w okolicach boiska przy ul. Palackiego oraz w Kolonii Klasztornej w Orłowej Mieście, a także przy ul. Odlehla w Orłowej Lutyni – powiedziała nam **Kateřina Cagašová** z wydziału ochrony środowiska przy UM. *– Likwidacją zajmują się pracownicy firmy odpowiedzialnej za czystość i zieleń w mieście. Samo wykaszanie nie pomoże, gdyż tylko osłabia roślinę. Dlatego konieczne staje się użycie herbicydu „Roundup 300 SL", czyli preparatu chemicznego przeznaczonego do zwalczania roślin wieloletnich.*

W Trzyńcu i w Hawierzowie barszcz pojawił się w tym roku przede wszystkim na działkach prywatnych. W takich przypadkach za jego zwalczanie odpowiedzialny jest właściciel. Jak poinformowano nas w trzynieckim wydziale ds. ochrony środowiska, ratusz wystosował już list do gospodarza gruntów rozciągających się wzdłuż granicy z Polską (w tzw. Czeskim Puńcowie), o usunięcie tej rośliny na koszt własny. Taki bowiem obowiązek nakłada na niego uchwała rady miasta.

Jak tę roślinę rozpoznać? Wygląda całkiem niewinnie, posiada biały drobny kwiatostan i okazałe liście, lecz kontakt z nią jest niezwykle niebezpieczny. Wystarczy przypadkowe zetknięcie się z nią, a roślina wywoła uczulenie na promienie słoneczne i prowadzi do niebezpiecznych oparzeń, a w końcowym efekcie do brzydkich blizn. Kontakt z rośliną może również doprowadzić do zapalenia spojówek. Objawy poparzenia pojawiają się z dwunastogodzinnym opóźnieniem, dlatego nie czekając na reakcję należy bezzwłocznie szukać pomocy u lekarza.

U zwierząt barszcz Sosnowskiego wywołuje podrażnienie przewodu pokarmowego, biegunkę, nudności i krwotoki wewnętrzne. **(wak)**

Schronisko po modernizacji

DZIEĆMOROWICE (wak) - Od [illegible] dni bezpańskie psy z Hawierzowa i okolicy przywożone są ponownie do dziećmorowickiego schroniska. Przytulisko, które zamknięte było przez kilka miesięcy z powodu [illegible] warunków, zostało zmodernizowane i przysposobione do godnego [illegible] w nim. Ocieplone zostały drewniane kojce, powiększono wybiegi, poprawiły się również warunki higieniczne. Obecnie może w nim przebywać dziewiętnaście psów, po rekonstrukcji następnych kojców znajdzie [illegible] dach nad głową kolejnych dziesięć tych zwierząt.

Samorząd hawierzowski [illegible] poszukuje działki, na której [illegible] wybudować własne przytulisko [illegible] bezpańskich psów i innych zwierząt.

Brane pod uwagę są tereny w [illegible] chej Średniej nieopodal salonu samochodowego „Peugeot" oraz w [illegible] Górnej po Kopalni „Franciszek".

Ciekawostki

Plusy i minusy komórki

Do niedawna atrybutem ucznia były zeszyty i piórnik. Teraz niemal nieodłącznym elementem każdego tornistra jest... telefon komórkowy. Z badań Eurobarometru wynika, że 70% młodzieży w Unii Europejskiej w wieku 12-13 lat posiada własny telefon. Wśród dzieci ośmio-, dziewięcioletnich komórkę ma co czwarte. Rodzice przyznają, że długo się zastanawiają nim telefon dziecku kupią. Przeważają jednak korzyści. Wiedzą na przykład, gdzie dziecko jest i o której wróci do domu. Eksperci zwracają jednak uwagę, że każde urządzenie elektroniczne ma oczywiście swoje plusy, ale i minusy. Aparaty komórkowe nie pozostają bez wpływu na nasze organizmy. Po 15 minutach rozmowy temperatura mózgu wzrasta o 1 stopień, a po godzinie – ciśnienie zwiększa się o 20%. Badania nie wskazują, czy telefon należy zaliczyć do urządzeń szkodliwych. Wszystko bowiem zależy od tego, jak intensywnie z niego korzystamy. Rodzice podkreślają, że bardziej niż o uboczny wpływ na zdrowie dzieci, martwią się o to, czy im telefonu ktoś nie ukradnie. Zmartwieniem są też rachunki telefoniczne. Problemem kupowania dzieciom telefonów komórkowych zainteresowała się Komisja Europejska.

Starsza perspektywa

Pewien brytyjski emeryt postanowił zmierzyć się z nowoczesną techniką i zamieścił w internetowym serwisie YouTube swoje nagrania wideo. Jego filmowe próby podbiły serca młodszych o wiele dekad internautów. Mniej więcej przed tygodniem Peter – rocznik 1927 – zamieścił w serwisie swoje wideo zatytułowane „Pierwsza próba". Siedząc na tle kwiecistej tapety i zdjęć rodzinnych, siwowłosy pan opowiada, jak zachwycił się filmami, które młodzi ludzie zamieszczają na YouTube i postanowił sam spróbować czegoś podobnego. Z zamiarem „popsioczenia i ponarzekania na życie z perspektywy starego człowieka" Peter zamieścił w Internecie dalszych pięć nagrań, które zyskały rekordową liczbę odsłon. Opowiada w nich o swoim życiu, czasach wojny i nękaniu przez policję. Z jego profilu użytkownika wynika, że jest wdowcem, mieszka na angielskiej wsi, słucha bluesa i przez całe życie pasjonował się motocyklami. Po pierwszym nagraniu jego autor otrzymał prawie 5 tys. e-maili od internautów, poruszonych eksperymentami kilkakrotnie starszego od nich debiutanta. Serwis YouTube powstał półtora roku temu jako forum dla amatorskich filmów wideo nakręconych przez internautów. Umożliwia publikację w Internecie nagrań trwających do dziesięciu minut. Szacuje się, że każdego dnia pojawia się na nim [illegible] tys. nowych plików.

Dwa razy i dość!

Rybak wietnamski, uznany za [illegible] łego po przejściu w maju nad [illegible] tajfunu Chanchu, nieoczekiwanie po trzech miesiącach powrócił do domu. 36-letni Nguyen Van Huong z centralnej wietnamskiej prowincji Quang Nam, nie wrócił na czas z połowu, szalejący w regionie tajfun porwał go kuter na pełne morze. Rybak znalazł się w odległości dwóch [illegible] kilometrów od rodzinnego wybrzeża. Uratowany przez przypadkowy statek, ostatecznie został odesłany do kraju. Mężczyzna, któremu [illegible] udało się przeżyć, nie zamierza wracać na morze. W podobnej sytuacji, w czasie uderzenia tajfunu w 1998 r., także uratował się za[illegible] dzonym przez wichurę kutrze.

Zdjęcie anoni[illegible] właściciel dro[illegible]

GDZIE FOTOGRAFOWANO SIĘ W KARWINIE I FRYSZTACIE PRZED II WOJNĄ ŚWIATOWĄ?

Dokumenty przeszłości

O historii fotografii, a zwłaszcza pracowni fotograficznych na Śląsku wiemy niewiele. Piotr Kenig z Muzeum Okręgowego opracował np. „Dawne atelier fotograficzne Bielska i Białej", Witold Englender przygotował „Krótki przewodnik po zakładach fotograficznych Górnego Śląska od początku fotografii do końca I wojny światowej". Dominik Dubiel z Muzeum Śląska Cieszyńskiego napisał dla kilku roczników Kalendarza Cieszyńskiego (2000-2003) cykl artykułów traktujących o cieszyńskich firmach fotograficznych działających w mieście nad Olzą (do roku 1989). Skromne wydawnictwa poświęcono też Karolowi Kalecie z Bystrzycy i to wszystko.

Jak widać, jest tego niewiele, a pracowni fotograficznych na Śląsku Cieszyńskim było dużo, zwłaszcza w okresie międzywojennym. Z prac tych wiemy, że na nasz teren fotografia profesjonalna trafiła pod koniec lat 50. XIX wieku. Skromne ślady początków w postaci dagerotypów i zdjęć w swych zbiorach mają muzea bielsko-bialskie, cieszyńskie i czeskocieszyńskie, jak też Muzeum Fotografii w Krakowie oraz nieliczni kolekcjonerzy. Szukając dawnych śladów trzeba przejrzeć wiele tomów gazet, najróżniejszych dokumentów, by z małych fragmentów poskładać mozaikę, a i ta często jest wciąż niekompletna.

Pierwsi, zamożniejsi, klienci fotografowali się w największych i najbardziej uprzemysłowionych miastach. Tak więc zdjęcia, a na samym początku były to kosztowne dagerotypy, wykonywano najpierw w Bielsku-Białej, Cieszynie i Ostrawie, o czym świadczą fotografie portretowe szlachty i bogatego mieszczaństwa, w tym cieszyńskiego. Pierwsze pracownie fotograficzne Frysztatu i dawnej Karwiny powstały na samym początku XX wieku, ale dokładnych danych na razie nie udało się ustalić. Według dochowanych i datowanych pojedynczych zdjęć zakładałem, że najstarszą pracownią fotograficzną, bo powstałą już w 1903 (?) roku w Karwinie (fotografia w Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie) była filia ostrawskiej firmy **W. Wenzla***1. Dokładniejsze dane udało mi się odkryć w Archiwum Miasta Ostrawy, gdzie w rejestrze przedsiębiorców znalazłem zapis, że **Wenzel** (Wacław), ur. w 1865 r. w Czeskiej Lipie, założył pracownię w Morawskiej Ostrawie w domu pod nr. 120 w październiku 1898 r. W Karwinie w domu pod ówczesnym nr. 982 powstała filia w 1904 r. (?). Tę, według zapisu, zlikwidowano w 1904 r. (?)*2. Istnieje tu więc sprzeczność, bo w moich zbiorach znajduje się fotografia Wenzla wykonana w 1905 r. Trzecia z kolei filia Wenzla powstała w Przywozie pod nr. 534, którą zlikwidowano w maju 1942 r. – tu kierownikiem pracowni był **Otto Gruss**.

Tuż przed I wojną światową do Frysztatu w 1909 roku z Jarosławia w ówczesnej Galicji przywędrował za swoim starszym bratem Wilhelmem urodzony 28. 5. 1882 r. **Leo Beer***3, wyuczony fotografem, który pierwotnie nazywał się **Markus Laib***4. Nie wiadomo natomiast jednoznacznie, gdzie i kiedy założył swoją pierwszą pracownię. Z dochowanego większego zdjęcia grupowego (wesele) można wywnioskować, że firma już istniała, a owo zdjęcie – z nadrukiem firmy Leo Beera – opracowano (pieczątka na tylnej stronie zdjęcia) w wiedeńskiej firmie „Porträt-Kunst-Anstalt, Oskar Dubienski Wien, XX, Jagerstrasse 28"*5. Z tego wynika, że Leo Beer nie miał na początku własnej pracowni, ale tylko wynajmował jakiś lokal. Nie mógł w nim jednak sam opracowywać swoich negatywów i wykonywać z nich większych odbitek. Nie ma również żadnego śladu po zbudowanej następnie przez niego we Frysztacie, a istniejącej do początku lat 60. XX wieku drewnianej pracowni fotograficznej przy dzisiejszej ulicy V. Praska we Frysztacie. Na jednej z pocztówek Frysztatu, z lat 20. XX w., w rogu kamienicy ograniczonej ulicami V. Praska i Frysztackiej (dziś Urząd Finansowy) nad wejściem widać tablicę firmową z nazwiskiem Leo Beer. Dochował się natomiast plan budowy niedużej drewnianej pracowni (w obiekcie oznaczonym nr. 11 689) w dawnej Karwinie*6 z 1913 r. Jest więc możliwe, że po wycofaniu się stąd Wenzla Leo Beer postanowił na jej miejscu wybudować nową pracownię, która znajdowała się tu jeszcze w 1939 r.*7. Pracownia fotograficzna Leo Beera działała nie tylko w Karwinie i Frysztacie, gdyż bardzo często zapraszano go na wesela i uroczystości w szerokiej okolicy. Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu 28. 8. 1929 roku fotograf otworzył filię w Niemieckiej Lutyni*8. Filia pracowała w soboty i niedziele. Jednakże w grudniu 1935 r. została zlikwidowana.

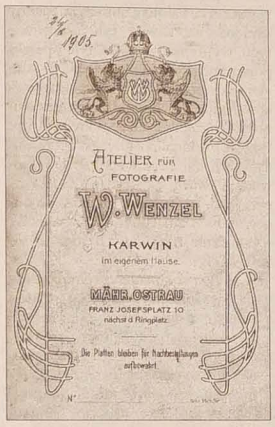

Rewers zdjęcia wykonanego w karwińskiej pracowni fotograficznej W. Wenzla.

W Opawie znajduje się natomiast dokument stwierdzający, że pod nr. 113 we Frysztacie mieszkał **Leopold Elsner**, ur. w 1894 r. Nazwisko to związane jest ze zdjęciami zamku w Raju i częścią darkowskiego kurortu, które nie są oznaczone pracownią, a wykorzystane zostały następnie do druku pocztówek, podobnie jak i dwa zdjęcia rynku we Frysztacie. Na odwrocie znajduje się nazwisko i adres wspomnianego wyżej Leopolda Elsnera oraz stempel innej wiedeńskiej firmy, która opracowywała najprawdopodobniej wysłane z Frysztatu szklane negatywy – Postkarten-Verlag, Karl Herrman, Wien, VIII/2, Landongasse 69.

Nieznane są bliżej losy pracowni fotograficznej, którą według zapisu w księdze przedsiębiorców w Powiatowym Archiwum Państwowym zarejestrował 25. 1. 1911 **Adam Welscher** we Frysztacie pod nr. 265. Nie udało mi się dotąd jednakże znaleźć żadnego zdjęcia jego autorstwa, ani zapisu o zakończeniu działalności, czy też ustalić miejsca w którym znajdować się miała pracownia, bo nie dotarłem do planu miasta z tego okresu. Odwrotny problem powstał przy poszukiwaniu śladów pracowni **J. Saferny**. Istnieje grupowe zdjęcie wesela z czeskim podpisem (z 1932 r.) – „J. Saferna fotograf, Fryštát", ale w dokumentach nie udało mi się odnaleźć żadnego zapisu o powstaniu tej pracowni.

Tyle o Frysztacie. Wracam do dawnej Karwiny. Według dochowanego zdjęcia „Živnostenského listu" wydanego przez Powiatowy Zarząd Polityczny we Frysztacie na Śląsku, 9 marca 1926 roku zarejestrowano w Karwinie pod nr. 782, zakład fotograficzny **Jakoba Elsnera,** ur. w 1900 r. w Brzeźnicy w Polsce.*9 Jak wynika z książki Franciszka Sochora „O starej Karwinie wspomnienia" zakład ten istniał jeszcze w 1939 roku.

W Karwinie pod nr. 1022 od 6. 6. 1923 r. fotografował **Pankrác Stankuš**, ur. w 1894 r. w Pietwałdzie, który zrezygnował z prowadzenia działalności w Karwinie 25. 9. 1936 r.*10, by przenieść się do innych miejscowości (fotografował m.in. w Suchej). Tu też, pod tym samym nr. – 1022, od 30. 5. 1925 r. działała pracownia fotograficzna **Františka Humla** (ur. w r. 1900 w Witkowicach)*11. Ze wspomnień **Franciszka Sikory***12 wynika, że jeszcze po II wojnie św. w domu ze sklepem bławatnym Mertowej (na parterze) na 1. piętrze działał zakład fotograficzny **Sojki**, dawniej Pankráca Stankuša. Z dokumentów w Opawie wynika też, że w latach 1929-1935 w domu pod nr. 854 w Karwinie działał **Josef Thieberger,** ur. 1905 r. w Morawskiej Ostrawie.*13 Tu ciekawostka – w ostrawskim archiwum znajduje się zapis, że Josef Thieberger założył 22. 2. 1925 w Morawskiej Ostrawie przy ul. Dworcowej nr 2200 filię pracowni, którą zlikwidowano w marcu 1944 r. (chociaż właściciel prawdopodobnie zginął dużo wcześniej).*14

Niejasny jest też los pracowni **Josefa Bartla**. Nie udało mi się nigdzie znaleźć zapisu o jej lokalizacji i czasie istnienia. W prywatnych zbiorach udało się odnaleźć zdjęcie brata Gustawa Morcinka z żoną, na odwrocie którego znajduje się niemiecko-polski napis reklamowy „Josef Bartl – Karwina, atelier fotograficzny i zakład powiększający" (w Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cz. Cieszynie też znajdują się zdjęcia z tej pracowni).

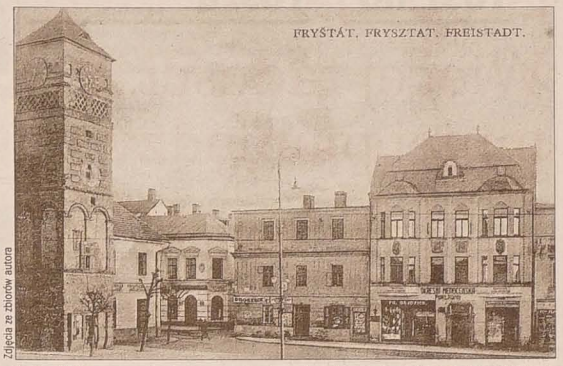

Zdjęcia ze zbiorów autora

Nad wejściem w rogu kamienicy przy skrzyżowaniu dzisiejszych ulic Frysztackiej i V. Praska znajduje się szyld reklamowy Leo Beera. Niedaleko przy ul. V. Praska powstał później drewniany budynek-atelier fotograficzne.

Autoportret Pankráca Stankuša.

W latach 30. XX wieku istniało duże zapotrzebowanie na usługi fotograficzne, które wtedy były już dostępne najszerszym warstwom społecznym. Zdjęcia ślubne np. stały się niejako obowiązkowymi. Wieszano je w sypialniach na czołowych miejscach obok obrazów świętych, natomiast portrety – własne czy też przodków, pięknie oprawione, stawiano na komodach. W „starej" Karwinie przed wojną mieszkało więcej ludności niż we Frysztacie, mogło więc tu działać więcej pracowni fotograficznych.

Niestety nie udało mi się zebrać na przygotowywaną wystawę w Bibliotece Regionalnej w listopadzie br. zdjęć z wszystkich pracowni, chociaż cieszyńskie muzea po obu stronach Olzy obiecały pomóc i wypożyczyć prace niektórych pracowni. Okres przed II wojną światową pamiętają już tylko nieliczni. Zwracam się więc z prośbą do wszystkich, którzy posiadają jakieś informacje, a które przyczynią się do poszerzenia wiedzy o wspomnianych pracowniach fotograficznych, by pomogli mi dokładniej określić działalność wszystkich fotografów. Dotąd nie udało mi się np. dowiedzieć, jak zmarł frysztacki fotograf Leo Beer (żydowskiego wyznania). Nie ma go w spisie ofiar II wojny światowej, nie znalazłem też śladu o jego śmierci w metrykach, a ustne informacje są sprzeczne lub bardzo ogólne, często z „drugiej ręki".

Przypomnę, że właśnie on w największym stopniu odcisnął swoje piętno nie tylko na terenie dzisiejszego Frysztatu i Karwiny, ale i w szerokiej okolicy. On też najpełniej związał swoje losy z naszym regionem. On to m.in. przygotowywał cały komplet fotografii dla Polskiego Komitetu w Czechosłowacji na Wystawę Krajową w Poznaniu w 1929 r., fotografował imprezy polskich organizacji, stowarzyszeń, zespołów i in. Wspomnijmy chociażby o jubileuszach – Centralnego Stowarzyszenia Spożywców dla Śląska w Łazach (1925 r.), czy też czterdziestolecia Stowarzyszenia Spożywczego Robotników i Rolników w Stonawie (1936 r.). Proszę więc o kontakt wszystkich, którzy wiedzą, jak i kiedy zmarł fotograf Leo Beer, lub chcieliby się podzielić innymi informacjami. Można dzwonić lub pisać do redakcji „Głosu Ludu" lub umówić się na spotkanie.

WŁADYSŁAW OWCZARZY

Zdjęcie anonimowego autora wykonane w „starej" Karwinie koło kościoła św. Henryka (tzw. nowego). Od lewej Leo Beer, na drugim planie właściciel drogerii w Karwinie Otokar Stiasný, dalej František Huml oraz František Sikora.

Przypisy

*1 Franciszek Sochor: „O starej Karwinie wspomnienia", wyd. Państwowe Archiwum Powiatowe w Karwinie 2003, podaje, że pracownia znajdowała się w Karwinie przy ul. Kościelnej

*2 Archiwum Miasta Ostrawy – zapis w księdze rejestrów przedsiębiorców mówi o zgłoszeniu działalności 4. 5. 1904 r. w domu pod nr. 982

*3 Państwowe Archiwum Powiatowe (PAP) – zapis w rejestrze przedsiębiorców mówi o rozpoczęciu działania od 26. 8. 1909 r. W prośbie o udzielenie obywatelstwa czeskiego podaje, że we Frysztacie przebywa od 1909 r., w dokumencie – Zemský archív Opawa, Leon Beer podaje, że fotografią we Frysztacie trudni się od 28. 5. 1909 r., a to w domu pod nr. 5. (dochował się też zapis w księdze meldunkowej Frysztatu z 23. 6. 1910, gdzie melduje się na krótko w jednym z frysztackich domów, najprawdopodobniej po ślubie z Ester Elsnerową i przed urodzeniem syna Ernsta [Arnošta] z 17. 11. 1910)

*4 PAP – dokumenty z 1916 r. związane z przyznaniem obywatelstwa i przynależności obywatelstwa miasta Frysztatu; Leo Beer 20. 2. 1910 r. pojął za żonę Ester Elsnerową, ur. 7. 1. 1891 r. również w Brzeźnicy, najprawdopodobniej siostrę Jakuba Elsnera

*5 zbiory prywatne

*6 PAP – dokumenty kupna parceli od Jakoba Borgera i załączony plan niewielkiego obiektu z drewna z 1913 r.

*7 Zemský archív Opawa, koncesja od 1. 4. 1913

*8 PAP w Karwinie – prośba i pozwolenie na założenie filii oraz jej likwidację

*9 Zemský archív Opawa

*10 Zemský archív Opawa

*11 Zemský archív Opawa

*12 Franciszek Sikora, m.in. fotograf amator ze starej Karwiny (1916-2005)

*13 Zemský archív Opawa

*14 Spis ofiar II wojny światowej opracowany przez Powiatowy Zarząd Czeskiego Związku Bojowników o Swobodę w Karwinie, 1995 r.

grosz do grosza

Więcej radości, mniej pieniędzy

Urlop macierzyński i urlop wychowawczy z prawdziwym urlopem mają niewiele wspólnego, choć nazwy mogą sugerować, że dla korzystających z nich „urlopowiczek" lub „urlopowiczów" to okres błogiego leniuchowania i wypoczynku bez końca. Nazywanie okresu, w którym matka lub oboje rodzice opiekują się swoim dzieckiem, mianem „urlopu" jest niefortunne również z tego względu, że podczas gdy za urlop wypoczynkowy pracownikowi przysługuje normalne wynagrodzenie, za urlop macierzyński i wychowawczy – nie.

Urlop macierzyński

przysługuje pracownicy (matce) w związku z narodzinami i opieką nad dzieckiem. Jeżeli na świat przyjdzie jedno dziecko, urlop wynosi 28 tygodni. Po urodzeniu co najmniej bliźniąt urlop wydłuża się do 37 tygodni. O udzielenie urlopu macierzyńskiego nie trzeba występować. Wystarczy, że przyszła matka poinformuje pracodawcę o fakcie rozpoczęcia urlopu macierzyńskiego na specjalnym formularzu potwierdzonym przez ginekologa.

Za okres urlopu macierzyńskiego i urlopu wychowawczego nie przysługuje płaca, lecz zasiłki macierzyńskie i wychowawcze („peněžitá pomoc v mateřství" oraz „dávka státní sociální podpory"). Jeżeli zasiłki lub dodatki z tytułu opieki nad dzieckiem pobiera osoba prowadząca własną działalność gospodarczą, powinna wiedzieć o tym, że w czasie pobierania zasiłków nie wolno jej osobiście prowadzić działalności w celach zarobkowych. Składki ubezpieczenia zdrowotnego musi przy tym odprowadzać co najmniej przez 180 dni w okresie jednego roku przed przewidzianym porodem.

Zasiłek macierzyński

jest w rzeczywistości zasiłkiem chorobowym. Decydującym okresem dla ustalenia jego wysokości są zarobki osiągane w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed rozpoczęciem wypłacania zasiłku. W wypadku, że kobieta pracowała przed porodem krócej niż jeden rok, decydującym okresem dla obliczenia wysokości zasiłku jest okres od podjęcia pracy do końca miesiąca kalendarzowego, w którym kobieta rozpoczyna urlop macierzyński. Jeżeli zatem kobieta rozpoczęła urlop macierzyński np. 8 lipca br., zasiłek obliczony zostanie na podstawie jej wynagrodzenia w okresie od 1 lipca 2005 do 30 czerwca 2006 r. Bierze się pod uwagę wyłącznie ostatnie zatrudnienie, jeżeli nie trwało ono przez cały rok, okres będący podstawą do obliczenia zasiłku zostanie skrócony. Jeżeli np. kobieta podjęła pracę 1 stycznia 2006, zasiłek obliczony zostanie na podstawie zarobków od 1 stycznia 2006 do 30 czerwca 2006. Jeżeli w dwunastu miesiącach kobieta nie ma żadnych dochodów, które można byłoby podzielić przez liczbę przepracowanych dni – np. kobieta jest na urlopie wychowawczym ze starszym dzieckiem – za podstawę do obliczenia posłużą trzy miesiące w okresie wcześniejszym, jeżeli kobieta wcześniej pracowała.

O zasiłek macierzyński pracownica występuje do swego pracodawcy. Jeżeli chodzi o dużą organizację, zatrudniającą ponad 25 pracowników, pracodawca sam wypłaca zasiłek. W wypadku małej organizacji (do 25 pracowników) zasiłek wypłaca odpowiedni Powiatowy Urząd Zabezpieczenia Socjalnego.

Kobietom bez własnych dochodów – studentkom lub kobietom bezrobotnym przysługuje zasiłek macierzyński, którego dzienna wysokość wynosi 1/30 miesięcznej kwoty zasiłku wypłacanego z tytułu opieki nad dzieckiem.

Po upływie urlopu macierzyńskiego pracodawca jest zobowiązany udzielić kobiecie urlopu wychowawczego. Ojciec dziecka może otrzymać urlop wychowawczy już z chwilą narodzin potomka.

Urlop wychowawczy

może trwać maksymalnie do chwili, w której dziecko skończy 3 lata. Warto wiedzieć, że urlopu tego nie trzeba wykorzystać w całości. Matka na przykład może podjąć pracę, kiedy dziecko skończy rok, a potem kiedykolwiek na urlop wrócić. Do czasu, kiedy dziecko pracownika korzystającego z urlopu wychowawczego skończy 3 lata, pracodawca jest zobowiązany przyjąć pracownika z powrotem na stanowisko określone w umowie o pracę. Jeżeli oboje rodzice równocześnie przebywają na urlopie wychowawczym, zasiłek przysługuje tylko jednemu z nich. Po osiągnięciu przez dziecko trzech lat życia można w dalszym ciągu korzystać z zasiłku wychowawczego zgodnie z obowiązującymi przepisami, pracodawca jednak nie jest już zobligowany do przyjęcia pracownika na jego dawne, przewidziane w umowie, miejsce pracy. Zasiłek wychowawczy wynosi obecnie 3696 koron. Od stycznia przyszłego roku rodzice mieliby pobierać sumę równą 40 proc. przeciętnej płacy, czyli (na dzień dzisiejszy) ok. 7600 koron.

Zasiłek wychowawczy przysługuje także wtedy, gdy dziecko w wieku do trzech lat przebywa w żłobku, ale najwyżej 5 dni kalendarzowych w każdym miesiącu kalendarzowym, albo gdy dziecko, które skończyło 3 lata, regularnie uczęszcza do przedszkola, spędzając tam jednak nie więcej niż 4 godziny dziennie (ta zasada obowiązuje od lutego br.).

Znowelizowana ustawa o zasiłkach państwowych mówi, że legalnie i w sposób nieograniczony może dorobić także osoba, która pobiera zasiłek rodzicielski. Musi jednak zapewnić dziecku należytą opiekę. Jeszcze dwa lata temu można było do zasiłku rodzicielskiego dorobić maksymalnie 3480 koron netto miesięcznie.

A oto przykład, jak bardzo obniży się dochód rodziny po urodzeniu dziecka: Para małżeńska przed urodzeniem dziecka zarabiała miesięcznie łącznie 33 tys. koron netto. Kobieta – 15 tys., mężczyzna 18 tys. netto. Kobieta rozpoczęła urlop macierzyński 3 lipca br. Otrzymuje zasiłek macierzyński, zaś jej dochody obniżą się przez to o ok. 4600 koron miesięcznie. Od 15 stycznia 2007 będzie tej matce przysługiwać zasiłek wychowawczy w wysokości 7600 koron, co oznaczać będzie, niestety, dalszy spadek dochodów młodej rodziny.

HENRYKA BITTMAR

TURYSTYCZNE RAJE OFERUJĄ NIEJEDNĄ PAMIĄTKĘ

Zakazane souveniry

Wspomnienia z wakacji przybierają różnorakie kształty. Fotografie, filmy – ale również upominki zakupione w sklepach z pamiątkami lub na bazarach czy od pokątnych sprzedawców. Mało osób jednak wie, że nie wszystko, co da się przewieźć, to przywieźć można legalnie, bez specjalnych zezwoleń. Wyjątkiem są na przykład okazy fauny i flory zagrożone wyginięciem.

O nich traktuje podpisana w 1973 roku w Waszyngtonie „Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem", znana pod skrótem CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora). Konwencja, która weszła w życie w 1975 roku, stworzyła system międzynarodowej ochrony gatunków zwierząt i roślin zagrożonych wyginięciem, a także opracowała plan działań mających na celu przywrócenie ich środowisku naturalnemu, wprowadzając szereg zakazów i ograniczeń. Konwencja nie zabrania obrotu zwierzętami czy roślinami, a jedynie określa warunki, jakie muszą być spełnione, aby handel nie stwarzał zagrożenia dla występowania tych gatunków. Jej uzasadnienie zasadza się w słowach: Dzikie zwierzęta i rośliny w swoich wielorakich, pięknych i różnorodnych formach stanowią niezastąpioną część naturalnych systemów przyrody Ziemi, która musi być zachowana dla obecnych i przyszłych pokoleń.

Konwencja CITES ustala ograniczenia nie tylko odnośnie żywych roślin i zwierząt, ale także do **rzeczy wytworzonych** z chronionych gatunków. **Okazem**, w myśl przepisów, jest każde zwierzę lub roślina (gatunku chronionego), żywe lub martwe, każda jego część lub produkt pochodny zawarty w innych towarach lub nie, oraz wszelkie inne towary, które zgodnie z dołączonym dokumentem, opakowaniem, oznakowaniem, etykietą lub wszelkimi innymi okolicznościami mają zawierać lub zawierają części bądź produkty pochodne zwierząt lub roślin należących do tych gatunków. Chyba że na podstawie wyraźnego wyłączenia takie części lub produkty pochodne nie podlegają przepisom rozporządzenia lub przepisom odnoszącym się do załącznika. Szczegółowe wyjaśnienie załączników UE (A, B, C, D) znajduje się w art. 3 Rozporządzenia Rady (WE) nr 338/1997 z 9 grudnia 1996 r.

Choć nie wydaje się to prawdopodobne, ale w myśl rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 okazem będą między innymi: koralowce, muszle małży i ślimaków oraz wyroby z nich, wyroby z kości słoniowej, ze skór niektórych gatunków węży, jaszczurek oraz skorup żółwi morskich i lądowych, skóry niedźwiedzi, dzikich kotów, małp, wilków, krokodyli, słoni, zebr i antylop, małpy, papugi, ptaki drapieżne, węże i jaszczurki, kaktusy, storczyki, rośliny owadożerne, kawior ryb jesiotrowatych, wypreparowane motyle i pająki ptaszniki, produkty medycyny chińskiej zawierające piżmo, rogi nosorożców, kości tygrysów lub wyciągi z woreczków żółciowych niedźwiedzi itp. Przywóz takich okazów jest zabroniony, jeżeli nie zostały spełnione odpowiednie warunki, czyli osoba, która przewozi takie okazy, nie posiada odpowiednich zezwoleń lub świadectw – potocznie nazywanych „dokumentami CITES".

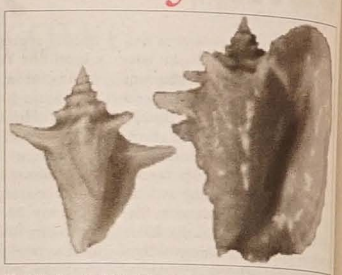

Muszle te zostały zatrzymane przez ostrawskich celników na lotnisku w Mosznowie.

– *W tym roku służba celna zatrzymała egzemplarze CITES podczas kontroli na lotnisku w Mosznowie* – powiedział nam **Roman Miarka**, rzecznik Urzędu Celnego w Ostrawie. – *W pierwszym przypadku chodziło o nielegalny import muszli gatunku strombus gigas i korali rzędu sclenactiria. W minionym roku na poczcie w Ostrawie na Dworcu Głównym zatrzymaliśmy cztery żywe gekony. Chociaż nie należały one do zwierząt objętych CITES, jednak ze względu na to, że pochodziły z Australii, skąd wywóz jakichkolwiek zwierząt jest nielegalny, gekony zostały oddane do Regionalnego Oddziału Czeskiego Inspektoratu Środowiska Naturalnego.*

A jeżeli już nie możemy bez takich pamiątki „pod nadzorem" się obejść, to jak można ją przywieźć z zagranicy legalnie? Wszystkie wymagane dokumenty wraz z okazem muszą być przedstawione do granicznej kontroli celnej w chwili jego przywozu. Jedynie oryginały dokumentów wraz z towarzyszącymi im kopiami dokumentów są honorowane przez organy celne. W przepisach dotyczących ochrony gatunków zagrożonych wyginięciem określone są odstępstwa oraz wyjątki od ogólnych zasad. Ich zastosowanie wymaga szczegółowej analizy konkretnych przypadków.

Naruszenie przepisów dotyczących przewożenia przez granicę UE okazów należących do gatunków zagrożonych wyginięciem jest przestępstwem, a osoba, która dokonała nielegalnego przywozu lub usiłowała dokonać nielegalnego wywozu okazu CITES, podlega karze pieniężnej. Kara dla osoby fizycznej wynosi do 20 tys. Kc, a dla osoby prawnej do 1,5 mln Kc lub kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Tak więc znad Morza Śródziemnego nie przywozimy muszli skrzydlaka olbrzymiego i wyrobów z korali, koników morskich, wyrobów z skorup żółwi (np. okularów lub grzebieni), kości słoniowej. Z Azji – wyrobów z kości słoniowej, wyrobów z skorup żółwi morskich, muszli przedaczni, wyrobów ze skór krokodyli, węży, koralowców, motyli, żywych spreparowanych ptaków, storczyków, produktów tradycyjnej medycyny chińskiej, kości hipopotamów, wyrobów z wełny antylopy tybetańskiej Chiru. Z Afryki zaś wyrobów z kości słoniowej, wyrobów ze skór krokodyli i węży dusicieli, rogów nosorożca i wyrobów z nich wykonanych, kulentów, koralowców, muszli przedaczni, wyrobów ze skorup żółwi morskich, żywych gadów i płazów, skór zebr, dzikich kotów i antylop.

Storczyki – kwiaty, które znajdują się pod ochroną.

PAŁAC W TOSZONOWICACH ZACHWYCA PRZYJEZDNYCH

W blasku minionej sławy

TOSZONOWICE GORNE (mro) – Postępy rekonstrukcji empirowego zamku w Toszonowicach Górnych są widoczne gołym okiem. Od 15 lat pieczę nad przebudową sprawuje **Antonín Heger**, właściciel wybudowanego w latach trzydziestych XIX wieku przez **Emanuela Harasowskiego** obiektu.

Fot. MARTYNA RADŁOWSKA-OBRUSNIK

Pałac w Toszonowicach

– *Całość prac jest przeprowadzana pod nadzorem konserwatora zabytków* – powiedział „Głosowi Ludu" właściciel. Wymieniono już dach, rynny, kierując się wskazówkami historyków zrekonstruowano ogród, a wkrótce wzniesiono nowy płot. – *Ten stary był bez fundamentu. Wierzchy słupów wykonaliśmy sami z zięciem według gotowanego przez niego odlewu.*

Piętrowy pałac wybudowany na planie prostokąta zwraca uwagę swoją stiukową dekoracją, pilastrami zwieńczonymi pod dachem bogato profilowanym gzymsem.

– *Chciałbym jeszcze przywrócić do dawnej świetności klatkę schodową zajmującą centralną część pałacu, która kiedyś oświetlał olbrzymi mierzący ponad 15 m kopułowych świetlik. Teraz trwa odlewanie żeliwnych, ozdobionych poręczy tych schodów. Całość tej części miałaby być zakończona jeszcze w tym roku, a w przyszłym każdy zainteresowany mógłby, po uzyskaniu portiera, mieć możliwość obejrzenia tej klatki* – powiedział Heger.

Obecnie pałacyk w Toszonowicach jest siedzibą TOZOS, która, według słów właściciela, znajduje w nim serca dla zabytku.

Ludzie słabi są psami silniejszych.

Denis Diderot

Nr 241

Jemioła

DODATEK LITERACKO-ARTYSTYCZNY

Redakcja Kazimierz Kaszper ◆ Materiały prosimy przesyłać pod adresem „GL" lub pocztą elektroniczną: k.kaszper@tiscali.cz ◆ Numer zamknięto 12. 8. 2006

Krezus fotografii

Najbardziej znanym i cenionym polskim fotografikiem jest **Tomasz Gudzowaty**. Złośliwi mówią o nim, że jest etatowym laureatem konkursu World Press Photo. On sam nazywa siebie „człowiekiem, który odkrywa świat przez tworzenie fotografii". Ale w odpowiedzi często może usłyszeć, że „skoro ma się znanego ojca biznesmena i własny majątek oceniany na 1,5 mld zł, to łatwiej o takie odkrycia". Faktem jednak pozostaje, że od 1999 do 2006 roku WPP uhonorowało go nagrodami aż pięć razy. Takiego dorobku nie ma w Polsce nikt.

– *Od dziecka dokumentowałem życie szkoły, robiłem zdjęcia kolegom, psu...* – wspomina. – *Rodzice kupili mi w końcu powiększalnik. I chyba praca w ciemni tak naprawdę rozbudziła moje ambicje.*

Poszedł na studia prawnicze, ale się rozczarował do tego zawodu i postanowił poświęcić się fotografii. Wyjechał do Afryki, żeby podglądać przyrodę. W 1997 r. ukazał się jego pierwszy album *Kenia*, wydany przez Bartimpex, firmę ojca Aleksandra.

W 1999 r. jego praca *Pierwsza lekcja zabijania* została uhonorowana I nagrodą w kategorii Przyroda i środowisko na World Press Photo. Zdjęcie powstało z ciekawości. – *Gdy dowiedziałem się, że gepardy rodzą się bez instynktu zabijania, byłem ciekaw, czy można pokazać coś, czego nie ma* – mówi. Rok później przyszła II nagroda za reportaż z wędrówki antylop gnu z Kenii do Tanzanii.

– *Przy takiej liczbie zdjęć, jaką robi, z samego prawdopodobieństwa wynika, że jakieś ciekawe musi się znaleźć* – twierdzi **Grażyna Zdebiak**, była edytorka jego kalendarzy. A szef Rady Artystycznej Związku Polskich Artystów Fotografików, **Andrzej Zygmuntowicz**, dodaje: *Wybrał atrakcyjne pole do uprawiania. Nie każdy może wyjechać na kilka miesięcy w różne części świata. Dzięki temu jego tematy zawsze będą zwracać uwagę.*

Zarzuty odparowuje **Wojciech Eksner**, przyjaciel Guzowatego. – *To nieprawda, że jak się pojedzie w ciekawe miejsce, wystarczy przypadek, by przywieźć dobre zdjęcie. Ja fotografuję z nim ramię w ramię i nie przywożę.*

Gudzowaty szybko zrezygnował z koloru. Uprawia fotografię czarno-białą, żeby zamiast dostarczania wrażeń estetycznych budować przeżycia emocjonalne. – *Pokazuje nie urok, ale prawdę świata* – dodaje **Elżbieta Dzikowska**, autorka wstępu do albumu *Following the rain*.

Od 2003 r. Gudzowaty prowadzi najważniejsze w Polsce pismo fotograficzne „Pozytyw". Kto w nim nie drukuje, ten się nie przebije. Na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie posiada też własną Yours Gallery.

– *Fotografii nie można nikogo nauczyć, można ją najwyżej w kimś odkryć. Ostatecznie każdy staje sam na sam z rzeczywistością i musi próbować ją zrozumieć* – odpowiada fotografik na pytanie o swoich mistrzów.

Zaczyna dzień o świcie od 70-kilometrowej przejażdżki na rowerze, praktykuje 1,5-godzinną medytację. Co najmniej przez godzinę czyta książki – gazet nie czyta. Nie ma telewizora ani laptopa. Nie je mięsa, nie pije, nie pali. Rok temu zaczął malować.

Opr. KK

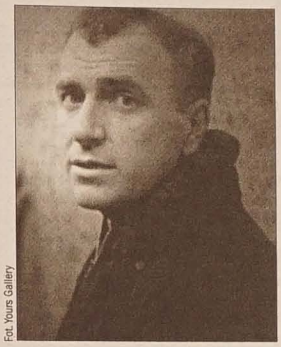

Fot. Yours Gallery

Tomasz Gudzowaty

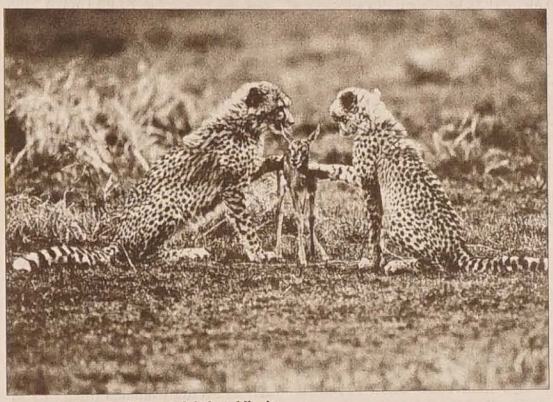

Tomasz Gudzowaty: Pierwsza lekcja zabijania.

Walne Koła GTL

Walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Koła Cieszyńsko-Zaolziańskiego Górnośląskiego Towarzystwa Literackiego odbędzie się w piątek 1 września o godz. 15.30 w salce posiedzeń ZG PZKO w Cz. Cieszynie. W programie m.in.: ustalenie harmonogramu imprez finalnych tegorocznej edycji Wiosny Poezji nad Olzą, ustanowienie komitetu organizacyjnego przyszłorocznej WPnO, poszerzenie bazy członkowskiej, uzyskanie osobowości prawnej. Członków i zainteresowanych działalnością Koła zaprasza zarząd.

GRUNWALD

MĄDRY CZŁOWIEK
ZATRZASNĄŁ DRZWI
KRĄŻOWNIKA AUTOSTRAD
I
RZEKŁ
TU ZGINĄŁ ULRYK VON JUNGINGEN

INNY
MĄDRY CZŁOWIEK
POPRAWIŁ
NIE TU A TAM ZGINĄŁ
ULRYK VON JUNGINGEN
ULRYK VON JUNGINGEN
ULRYK VON JUNGINGEN

WTEDY TYSIĄCE DŁONI PODNIOSŁO
GŁAZ

ZANIM RUSZYŁ
CHEVROLET
CADILLAC
MERCEDES
BUICK
FORD
NUCLEON
POWIEDZ MĄDRY CZŁOWIEKU
GDZIE ZGINĄŁ MÓJ OJCIEC

W wrześniowym „Zwrocie" z 1965 r. ukazały się trzy wiersze Tadeusza Bergera (1930-85) zapisane w konwencji poezji konkretnej. Była to bodajże pierwsza na Zaolziu manifestacja nowej, zdecydowanie awangardowej formy wypowiedzi literackiej. Ciekawe, że jej autor miał z literaturą niewiele wspólnego. Tadeusz Berger był utalentowanym plastykiem, w parę lat później zasłynął jako grafik (specjalizował się w linorycie), w tym jako autor nowej formuły graficznej miesięcznika „Zwrot".

O patriotyzmie

Trzeba wyraźnie podkreślić, że patriotyzmu nie traktujemy jako celu w sobie, że jest to tylko środek. Cel jest zupełnie inny. Jest nim człowiek jako taki, człowiek wierny sobie, wierny trwałym wartościom, które nadają sens życiu, czynią go ludzkim. Człowiek, który nie ma szacunku do tradycji narodowej, do kultury narodowej, który jest trzciną na wietrze, a nie drzewem wrośniętym korzeniami w ziemię, opierającym się wszystkim wichrom i przeciwieństwom losu – staje się szumowiną bez zasad, dającą się zwerbować do każdej przemocy i aktów krzywdy. **Henryk Jasiczek**

(Fragment wypowiedzi podczas dyskusji redakcyjnej w „Zwrocie" w maju 1968 r.)

ROCZNICE

- 9. 4. minęła 30. rocznica śmierci pisarki religijnej **Karoliny Rusz**. Urodziła się 1. 11. 1925 w Bystrzycy, zmarła w Cz. Cieszynie.
- 6. 6. 1926 urodził się w Ostrawie Przywozie prozaik **Wiesław Adam Berger**. Zmarł 15. 1. 1998 w Ostrawie.
- 15. 6.1966 urodziła się w Karwinie poetka **Renata Putzlacher**.
- 12. 7. obchodził 50. rocznicę urodzin poeta **Stanisław Jedzok**.
- 18. 7. obchodził 45. urodziny aforysta **Lech Przeczek**.
- 25. 8. 1891 urodził się w Karwinie Żabkowie pisarz **Gustaw Morcinek**. Zmarł 20.12.1963 w Krakowie.

ZAGADKI LITERACKIE

Kto to napisał?

Kontynuujemy zabawę w rozszyfrowywanie autorów cytowanych fragmentów utworów. Żeby wziąć udział, wystarczy wysłać do redakcji GL odpowiedź wraz z własnymi danymi osobowymi. Na kopercie prosimy dopisać: „Zagadki literackie". Termin nadsyłania odpowiedzi mija w szóstym dniu od daty ukazania się „Jemioły". Losowanie zwycięzcy odbywa się w poniedziałki, wyniki są publikowane w następnym numerze.

W tym tygodniu można wygrać albumową publikację *Melpomeny wędryńskiej przypadki 1903-2003* wartości 120 Kc. A zatem, kto jest autorem poniższego fragmentu powieści (w odpowiedzi mile widziany będzie również tytuł utworu):

? ? ?

Nazajutrz gruchnęła po Lipcach wieść o Borynowych z Jagną zmówinach.

Wójt był dziewosłębem – więc wójtowa, że mąż srogo przykazywał pary z gęby nie puszczać przódzi, nim powróci, dopiero na odwieczerzu pobiegła do sąsiadki, rzekomo soli pożyczyć i już na odchodnym nie wytrzymała, ino wzięła kumę na bok i szepnęła:

– Wiecie to, Boryna posłał z wódką do Jagny! Ino nie mówcie, bo mój tak przykazywał.

Autorem publikowanego w ub. tygodniu fragmentu powieści był **Denis Diderot** (*Kubuś Fatalista i jego pan.* Warszawa 1987, s. 235). Zwycięzcą została **Jadwiga Mika** z Cz. Cieszyna. Nagroda czeka do odebrania w redakcji.

W maju na festiwalu filmowym w Cannes Złotą Palmę zdobył dramat psychologiczny Kena Loacha ***Wiatr buszujący w jęczmieniu.*** **Film opowiada o początkach wojny domowej w Irlandii, która wybuchła w 1922 r., po przyjęciu narzuconego przez Brytyjczyków traktatu pokojowego. Publikujemy za „Polityką" fragment rozmowy z reżyserem, dotyczący współczesnych reminiscencji wydarzeń politycznych i militarnych w Irlandii.**

Rana w pamięci

Pokazując okrucieństwo brytyjskich żołnierzy, którzy torturują i rozstrzeliwują cywilów, myślał pan o Amerykanach w Iraku?

– Sceny bestialstwa ukazane w filmie są historycznie udokumentowane. Brytyjczycy nie mieli oporów co do stosowania przemocy wobec schwytanych rebeliantów. Wyrywanie paznokci to jedna z łagodniejszych form tortur, jakie stosowali. Równie częstym sposobem zemsty albo wymuszania uległości było ucinanie języka, wybijanie zębów. Lista potworności jest długa. Istnieją na nie dowody, choćby w postaci przekazywanych z pokolenia na pokolenie dokumentów, rodzinnych pamiątek, zachowanych grobów i muzeów. Kręcąc film w okolicach Cork na południu Irlandii mogliśmy się przekonać, jak bolesna to rana i jak głęboko wryła się w pamięć. Pisana przez zwycięzców podręcznikowa wersja wydarzeń jest przedstawiana kłamliwie. Ale wspomnienia potrafią żyć dłużej niż oficjalne raporty i ludzie.

Mimo sporej liczby krwawych scen pana film nie epatuje przemocą. To chlubny wyjątek we współczesnym kinie.

– Wiadomo, że w kinie wojennym muszą się znaleźć sceny mordów, strzelania, wybuchów. Wszyscy, którzy takie filmy robią, zaklinają się, że nienawidzą przemocy, ale kręcą je tak, by oglądanie ich sprawiało ludziom przyjemność. Antywojenne przesłanie wzmacnia się pełnymi napięcia spektakularnymi scenami tortur, zabijania, śmierci. To czysta hipokryzja. Ja nie chcę, żeby moi widzowie odczuwali przyjemność w trakcie oglądania takich sytuacji. Jeśli na ekranie widać zło, a nie ma tam poezji – filmowanie nie ma sensu. Dlatego wystrzegam się pokazywania przemocy. Staram się, by te sceny publiczność przeżywała w wyobraźni.

Powiedział pan, że wojna domowa w Irlandii przypomina interwencję w Iraku. Naprawdę sądzi pan, że istnieje taka analogia?

– Oczywiście. Dziś rolę supermocarstwa pełnią Stany Zjednoczone. To one okupują niektóre kraje, żeby wykorzystać ich ekonomiczny potencjał do swoich celów. W moim przekonaniu wojna w Iraku jest wojną nielegalną, łamiącą konwencję genewską i uzgodnienia ONZ. Pretekstem do jej wywołania były fałszywe dowody na rzekome posiadanie broni nuklearnej przez armię Saddama. W ciągu pierwszych 18 miesięcy zabito ponad 100 tys. cywilów. Zniszczono kraj, który pogrąża się teraz w wojnie domowej, bo jedna ze stron poparła narzuconą przez Amerykanów władzę. Sunnici walczą przeciwko szyitom, chociaż wcześniej tworzyli jeden naród. Jestem pewien, że gdyby wyciągnięto wnioski z tego, co się stało w Irlandii, nie mielibyśmy dzisiaj wojny na Bliskim Wschodzie, w Palestynie i wielu innych regionach świata.

Po pierwszych projekcjach filmu w Cannes można było usłyszeć, że jest to film wymierzony w brytyjski imperializm. Zgadza się pan z taką opinią?

– Nie, ponieważ mnie nie interesowało nakręcenie filmu ideologicznego. Bardzo łatwo było nakręcić dramat wojenny owiany romantyczną aurą, w którym Irlandczycy byliby przedstawieni jak niewinne, bezbronne ofiary porywające się na o wiele potężniejszego przeciwnika. W 1920 r. irlandzka organizacja wojskowa posiadała zaledwie trzy i pół tysiąca karabinów. W okolicach Cork walkę podjęło 200-300 ochotników. Przeciwko nim wysłano regiment liczący 10 tys. żołnierzy. Oprócz tego ścigała ich policja, tropiły specjalne oddziały żandarmerii.

Słowo „terroryzm" nie ma neutralnego zabarwienia. Zawsze zależy od politycznego kontekstu.

Pokusa, by ukazać ten beznadziejny zryw w formie łzawego, patriotycznego obrazka, była duża. Uniknęliśmy jej kładąc nacisk na osobistą tragedię ludzi, którzy zrywali łączące ich więzy krwi. Zabijali swoich najbliższych w imię wyższych racji. Mój film jest niewygodny dla obu stron: dla Anglików, bo ukazuje ich rolę w zniewoleniu. I dla Irlandczyków, bo przedstawia ich nie tylko jako bohaterów, ale także jako bratobójców.

Nie boi się pan jednak, że film zostanie odebrany jako pochwała terroryzmu spod znaku IRA?

– Nie. Nie można kłaść na jednej szali okrucieństwa oprawców i przemocy stosowanej przez ofiary. Jeśli zrobiłbym film o ruchu oporu w czasie II wojny światowej, nikt by nie miał do mnie pretensji, że stawiam tych ludzi w pozytywnym świetle. Czy Polacy walczący za okupacji hitlerowskiej przeciwko Niemcom zasługiwali na potępienie? Czy można ich nazwać terrorystami? Słowo „terroryzm" nie ma neutralnego zabarwienia. Zawsze zależy od politycznego kontekstu.

Rozmawiał JANUSZ WOJCIECHOWSKI

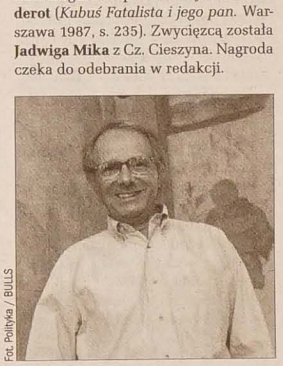

Fot. Polityka / BULLS

Ken Loach (70) – jeden z najwybitniejszych brytyjskich reżyserów filmowych. Ukończył studia prawnicze. Od 1963 r. związany z BBC. Należy do grona najbardziej bezkompromisowych filmowców europejskich. Realista, zdeklarowany marksista, poeta kina stale drążący problematykę społeczną. Najważniejsze filmy: *Kes* (1970), *Riffraff* (1991), *Ziemia i wolność* (1995), *Jestem Joe* (1998).

Telewizja

WTOREK 15 SIERPNIA

■ TVP 1

5.50 Powrót do Polski (film pol.) **7.00** Transmisja mszy św. z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie Łagiewnikach **7.55** Był taki dzień 15 sierpnia **8.00** Bieszczadzki Park Narodowy **8.55** Bajeczki Jedyneczki - O Janku wędrowniczku **9.20** Toy Story II (film USA) **10.50** Magiczne drzewo Berło (film pol.) **11.20** „...tu bije serce narodu..." Jan Paweł II na Jasnej Górze **11.40** 86. rocznica „Cudu nad Wisłą" **13.30** Był taki dzień 15 sierpnia **13.35** Wiadomości **13.50** Od przedszkola do Opola **14.20** Ostatni smok (s.) **16.05** Uliczka „Wolność" **16.20** Ksiądz, który pisał wiersze (film dok.) **16.50** Był taki dzień 15 sierpnia **17.00** Teleexpress **17.20** 102 dalmatyńczyki (film USA) **19.05** Wieczorynka **19.30** Wiadomości **20.10** Święta polskie - Przybyli ułani **21.15** Milenium polskie **22.00** Ojciec panny młodej II (film USA) **23.50** Uciec, ale dokąd? (film USA) **1.20** Był taki dzień 15 sierpnia.

■ TVP 2

6.05 Lokatorzy (s.) **6.55** Podróż jak z nut **7.20** Kłamczucha (film pol.) **9.05** Profesjonaliści w mundurach **9.35** Opowieść o życiu godziwym **10.40** Goofie w college'u (film USA) **12.00** Człowiek z Rio (film franc.) **14.00** Familiada (quiz) **14.30** Złotopolscy (s.) **15.05** Festiwal Kultury Kresowej **16.00** Na dobre i na złe (s.) **17.00** Festiwal Kultury Kresowej **19.00** Zmiennicy - Antycypacja (film pol.) **20.05** Kabaretowa scena Dwójki Kabaret Ani Mru Mru **22.45** Myszy i ludzie (film USA) **0.35** Człowiek z żelaza (film pol.).

■ TV KATOWICE

6.35 Echa dnia **7.25** Książki z górnej półki **7.50** Rozważania nie tylko dla pobożnych **7.55** O kapeli książęcej, królu puszczy i zbawiennej solance **9.00** Skarby Ziemi Świętej - Nad Morzem Martwym i Tyberiadzkim (film pol.) **9.50** Przystanek praca **10.05** Boże Miłosierdzie w sercu Ameryki **10.43** Lepsze miasto **10.55** Skarby Ziemi Świętej - Góra Mojżesza **11.40** Okiem mistrza - Berlin (film dok.) **11.50** Ulica Marzeń **12.05** Lekcja polskiego w Nadrzeczu **12.35** Wyprawa do Lourdes **14.00** Zapomniani jeńcy (film dok.) **14.45** Regiony kultury **15.00** Świat - magazyn międzynarodowy **16.00** Skarby Ziemi Świętej - Nad Morzem Martwym i Tyberiadzkim **16.45** Aktualności **16.47** Kartka z kalendarza **16.50** Dar muzyki **17.50** Tropiciele **18.00** Aktualności **18.40** Nasz reportaż **18.55** Brzezina (film pol.) **20.55** Śladami Świętej Rodziny **22.15** To jest temat **23.00** Strajk, narodziny Solidarności (film ang.) **0.50** Felicity (film USA) **1.30** Zamiana (film ang.).

MYSZY I LUDZIE
110 min, USA 1992
TVP 2, wtorek 15. 8., godz. 22.45
Reżyseria: Gary Sinise
Występują: John Malkovich, Gary Sinise, Ray Walston, Casey Siemaszko, Sherilyn Fenn i inni.

Lata 30. w Ameryce, wielki kryzys ekonomiczny. Czasy, w których ludzie zostali pozbawieni godności i ograbieni z wszelkich złudzeń. Lecz dwaj bohaterowie, złączeni ze sobą niezwykłą przyjaźnią, próbują odnaleźć we wspólnych marzeniach iskierkę nadziei. Przemierzając skąpaną w słońcu Kalifornię w poszukiwaniu dorywczej pracy na farmach, śnią o lepszej przyszłości, stabilizacji i własnym kawałku ziemi. Nie udaje im się nigdzie zagrzać miejsca na dłużej, nieustannie popadają w kłopoty. Zalękniony jak dziecko i obdarzony siłą byka, Lennie Small, nie potrafi kontrolować swej potężnej mocy. Bezwiednie niszczy wszystko, cokolwiek znajdzie się w zasięgu jego ręki. Głupawy osiłek jest całkowicie uzależniony od swego przyjaciela George'a Miltona, który stara się uchronić go przed złem tego świata. Zmęczeni, głodni i brudni, George i Lennie, zmierzają piaszczystą drogą ku swemu przeznaczeniu. Bajeczny błękit nieba i zapierający dech pagórkowaty wiejski krajobraz, pozwalają przynajmniej na chwilę zapomnieć o kryzysie i nędzy. Cudem uchodząc z życiem z wypadku, nieumyślnie spowodowanego przez Lenniego, docierają na ranczo, gdzie znajdują zatrudnienie i dach nad głową. Na ich drodze staje syn właściciela farmy, Curley, który usiłuje ich zastraszyć i skłócić.

UCIEC, ALE DOKĄD?
90 min, USA 1993
TVP 1, wtorek 15. 8., godz.: 23.50
Reżyseria: Robert Harmon
Występują: Jean-Claude van Damme, Rosanna Arquette, Kieran Culkin, Ted Levine, Tiffany Taubman, Edward Blatchford i inni.

Mistrz kickboxingu, Jean-Claude Van Damme, nie tylko popisuje się swoimi niezwykłymi umiejętnościami bojowymi, lecz także próbuje sił w romansie! Muskularny Belg wciela się w Sama, skazańca, który uciekł właśnie z więzienia. Bohater wybiera się na odludną farmę, na której ukryty został łup z ostatniego napadu. Zamierza zabrać pieniądze i zniknąć. Przypadkiem odkrywa jednak, że właścicielka farmy, wychowująca samotnie dwoje dzieci wdowa Clydie, znalazła się w poważnych tarapatach. Bezwzględny przedsiębiorca budowlany Hale zamierza wznieść w tej okolicy osiedle mieszkaniowe. Problem w tym, że uparta wdowa nie chce sprzedać swojej ziemi. Widząc, że po dobroci nic tu nie zdziała, Hale nasyła na Clydie wynajętych zbirów i skorumpowanego szeryfa. Sam, przestępca o złotym sercu, nie potrafi bezczynnie przyglądać się prześladowaniom bezbronnej kobiety. Przepędza złoczyńców i zostaje na farmie – z początku w charakterze ochroniarza, później kogoś znacznie wdowie bliższego. Hale i jego ludzie nie dają oczywiście za wygraną – zamierzają ostatecznie rozprawić się z dzielną farmerką i jej nowym przyjacielem.

■ POLSAT

6.00 Wstawaj! Gramy! **7.00** Adam i Ewa (s.) **7.30** Czarodziejki (s.) **8.00** Pójdź za mną - Testament Jana Pawła II **8.45** Brenda Starr (film USA) **10.40** Niesamowite dzieciaki II (film USA) **12.40** Jak poślubić miliarderkę (film USA) **14.40** Indianin w Paryżu (film franc.) **16.35** Oskar (film USA) **18.45** Wydarzenia **19.30** Samo życie (s.) **20.25** Czyje to dziecko? Walka o małą Jessikę (film USA) **22.15** 24 godziny (film USA) **23.15** Kuba Wojewódzki **0.15** Dziewczyny w bikini (quiz) **2.15** Love TV **3.45** BoomBox (pr. muz.).

■ TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC **8.30** Bajkowy poranek **9.00** Teleranek **9.10** Klocki (dla dzieci) **9.25** Sześciu przyjaciół (s.) **10.00** Wiadomości **10.05** O zwierzętach i ludziach (s.) **11.00** Talk show Jana Krausa **11.40** Galeria oszustów w Czechach (pr. cykl.) **12.00** Wiadomości **12.30** Bracia J. i F. Nedvědowie (pr. muz.) **13.15** Rekordy i ciekawostki **13.30** Człowiek w zagrożeniu (pr. cykl.) **14.00** Wiadomości **14.05** Dhaulagiri (s. dok.) **14.35** Oczarowanie (s.) **15.30** Simpsonowie (s. anim.) **16.00** Wiadomości **16.05** Bajkowe wakacje **17.00** Sześciu przyjaciół (s.) **17.30** AZ-kwiz (teleturniej) **17.55** Prognoza pogody **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Czeskie głowy **18.30** Czarne owce (pr. publ.) **18.56** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **19.00** Wieczorynka **19.15** Wiadomości, prognoza pogody, sport **20.00** Ranczo pod Zieloną Siódemką (s.) **20.35** Może przyjdzie magik (pr. roz.) **21.40** Skrera (film TV) **22.05** Na tropie (mag. krym.) **22.30** Wydarzenia, komentarze **22.55** Prognoza pogody, sport **23.05** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **23.10** Para za parą (s.) **23.40** Nadal tutaj jestem **0.10** Mieszkać - to sztuka **0.30** Simpsonowie (s. anim.) **0.50** AZ-kwiz **1.15** Ally McBeal **2.00** Mordercy.

■ TVC 2

6.10 Wiadomości TVS **6.30** Wiadomości regionalne **7.50** Panorama **8.30** Poradnik zdrowotny **8.40** Diagnoza **9.00** Dzień dobry z Moraw i Śląska **11.30** AZ-kwiz (teleturniej) **11.55** Czeskie głowy **12.10** Nie kończąca się historia (s.) **12.55** Bajkowe wakacje **14.45** Obiektyw (mag.) **15.20** Na pływalni z... (talk show) **15.45** Dramaty w przyrodzie (s. dok.) **16.10** Poradnik inwestora (pr. cykl.) **16.25** O języku czeskim (pr. cykl.) **16.40** Popularis (mag.) **17.15** Dołącz do nas (pr. ekol.) **17.30** Kultura.cz (mag.) **18.00** Msza św. (transmisja z Brna) **19.00** Wiadomości w języku migowym **19.05** Świat motorów **19.45** Rekordy i ciekawostki **20.00** Osiem dni zdrowia w Europie **20.50** Diagnoza **21.10** Problemy rodzinne (pr. cykl.) **21.40** Głos kobiet **22.05** Odpoczywaj w pokoju (s.) **23.05** Tajna historia Interpolu (dok.) **0.00** Koncert jubileuszowy Orkiestry Symfonicznej miasta Pragi FOK (koncert) **0.55** Świat motorów **1.40** Odrobina szafranu z archiwum telewizji **2.35** Regiony TVC24.

■ NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova **8.35** Szpital Dobrej Nadziei (s.) **9.25** Śmiercionośne algi (film fr.) **11.25** To morderstwo, napisała (s.) **12.20** Terra Nostra (s.) **13.15** Na południe (s.) **14.10** JAG (s.) **15.05** Świat Dawsona (s.) **15.55** Poszukiwacze skarbów (s.) **16.55** Ostatni świadek (s.) **17.50** Columbo (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Pragnienie (film USA) **21.30** Kryminalne zagadki Miami (s.) **22.25** Brygada (s.) **23.30** W ślepym zaułku 1/2 (film niem.) **1.25** Szybka wygrana **2.35** Hogo fogo (pr. roz.).

■ PRIMA

7.10 Bugs Bunny i przyjaciele (s. anim.) **7.20** Co nowego, Scooby Doo? (s. anim.) **7.40** Szansa bez granic (pr. roz.) **8.50** Nieposkromiona Lucia (s.) **9.45** Dzika kotka (s.) **10.45** Prima jazda **11.40** Siódme niebo (s.) **12.35** E/R (s.) **13.30** Komisarz Rex (s.) **14.30** Hunter (s.) **15.35** M.A.S.H. (s.) **16.40** Maigret (s.) **18.43** Wiadomości regionalne **18.45** Prima TV **18.50** Minuty regionu **18.55** Prognoza pogody **19.00** Wiadomości **19.15** Extra (mag.) **19.55** Więzy rodzinne (s.) **21.10** Specjaliści (s.) **22.10** Bar (reality show) **23.05** Inwazja (s.) **0.05** Psycho (film USA) **1.55** Zapytaj o przyszłość.

ŚRODA 16 SIERPNIA

■ TVP 1

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.30** Maks i Ruby - Galaretka z robakami (film kanad.) **8.55** Domisie (s.) **9.25** Fantaghiro - Eliksir Życia (s.) **9.50** Moja farma Jacke w Teksasie (s.) **10.05** Mali mistrzowie - Jonathan snowbordzista (film franc.) **10.20** Extr@ język angielski dla młodzieży **10.45** Zwierzęta świata - Jaskinia słoni (film ang.) **11.45** Agrobiznes (mag.) **12.00** Wiadomości **12.10** Plebania (s.) **13.00** Quo vadis? (film pol.) **13.50** Tajemnice gwiezdnego dysku (film ang.) **14.15** Kwadrans na kawę **14.30** Raj **14.50** Był taki dzień 16 sierpnia **15.00**

CIOTKA JULIA I SKRYBA
105 min., USA 1990
TVP 1, środa 16. 8., godz.: 23.00
Reżyseria: Jon Amiel
Występują: Barbara Hershey, Keanu Reeves, Peter Falk, Bill McCutcheon, Patricia Clarkson I inni.

Martin Loader, młody dziennikarz radiowy, pracuje w niewielkiej lokalnej rozgłośni. Jego życie zmienia się, gdy do miasta przyjeżdżają jego atrakcyjna ciotka Julia i znany dziennikarz Pedro Carmichael, autor popularnej radiowej opery mydlanej. Pedro rozpoczyna pracę w tej samej rozgłośni co Martin. Ten ostatni stara się naśladować ekscentrycznego i cieszącego się uznaniem słuchaczy Pedra. Z kolei Pedro znajduje dzięki młodszemu koledze nowe źródło inspiracji z uwagą obserwując rozwój romansu pomiędzy Martinem a Julią.

Wiadomości **15.10** Europa XXL **15.15** Klan (s.) **16.05** Moda na sukces (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Na celowniku (mag.) **17.30** Alternatywy 4 - Profesjonaliści (film pol.) **18.35** Śmiechu warte **19.00** Wieczorynka **19.30** Wiadomości **20.15** Żona doskonała (film USA) **21.55** Testament ojca Mariana **22.25** Wiadomości **22.45** Był taki dzień 16 sierpnia **22.54** Twój sprzeciw ma znaczenie **23.00** Ciotka Julia i skryba (film USA) **0.45** Wypracowanie **1.30** Nie wiem, jak to się skończy **2.10** Był taki dzień 16 sierpnia.

■ TVP 2

5.35 Ocean Avenue (s.) **7.20** Kochanie, zmniejszyłem dzieciaki (s.) **8.05** Na dobre i na złe (s.) **9.00** Śpiewające fortepiany (pr. muz.) **9.55** Raj na ziemi - Madagaskar **11.05** M jak miłość (s.) **11.55** Przygody pana Michała - Dymy nad twierdzą **12.25** Nowe przygody Flippera (s.) **13.15** Ryzykanci (reality show) **14.00** Pejzaż z Europą w tle **14.05** Lokatorzy **14.35** U fryzjera (s.) **15.05** Statek miłości (film USA) **16.00** Panorama **16.20** Czterdziestolatek **17.10** Polska - Łotwa (Eliminacje młodzieżowych Mistrzostw Europy) **19.45** Dania - Polska (Mecz towarzyski) **22.50** Konfrontacja (mag.) **23.35** Klątwa II (film jap.) **1.10** Krzyczeliśmy apartheid (s.) **1.35** Syreny.

■ TV KATOWICE

7.00 Lekcja polskiego w Nadrzeczu **7.25** Książki z górnej półki **7.50** Poranek jak się pa3 **8.05** Tropiciele **8.15** Kreskówka dla dzieci **8.48** Gość dnia **9.00** Wszystko o rasach - Dog niemiecki (s.) **9.55** Mazury na każdą kieszeń **10.48** Gość dnia **11.00** Zapomniani jeńcy (film dok.) **11.45** Czy prawdziwych Cyganów już nie ma? **12.10** Czytaj z Trójką **12.35** Niezwykły Egipt - Tajemnice piramid (film ang.) **14.00** Gość dnia **14.15** Odlotowe pasje **14.45** Prosto z lasu **15.00** Czy prawdziwych Cyganów już nie ma? **16.00** Wszystko o rasach - Dog niemiecki (s.) **16.45** Aktualności **16.47** Kartka z kalendarza **16.50** Tropiciele **17.00** Trójka tam była **17.15** 25 lat temu... **17.50** Gramy dla was **18.00** Aktualności **18.40** Made in Silesia **19.00** Katowice - miasto nad Rawą **19.25** Z życia Kościoła **21.00** Echa dnia **22.15** To jest temat **23.00** Dusza kresowa (s. dok.) **23.25** Arthur Rimbaud - przygoda w Abisynii (film franc.) **0.50** Miecz chwały (film ang.).

■ POLSAT

6.00 Wstawaj! Gramy! **7.00** Adam i Ewa (s.) **7.35** Czarodziejki (s.) **8.00** Dom nie do poznania **9.00** Pójdź za mną - Testament Jana Pawła II **9.45** Świat według Bundych (s.) **10.15** Dziki pojedynek - Magiczne źródełko **11.00** Joan z Arkadii (film USA) **12.05** Quizmania **13.10** Samo życie (s.) **14.45** Rodzina zastępcza plus (s.) **15.45** Wydarzenia **16.10** Oko na miasto **16.45** Dom nie do poznania (s.) **17.45** Rodzina zastępcza plus (s.) **18.45** Wydarzenia **19.30** Pierwsza miłość (s.) **20.15** World Grand Prix z Bydgoszczy - siatkówka kobiet **22.20** Sopot TOPtrendy festiwal 2006 **23.25** Cuda (film USA) **0.20** Biznes Wydarzenia **0.45** Dziewczyny w łóżku **1.55** Love TV **3.25** BoomBox (pr. muz.).

■ TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC **8.30** Bajkowy poranek **9.30** Na pływalni z... (talk show) **10.00** Wiadomości **10.05** Moja żona jest aktorką (film fr.) **11.35** Skrera (film TV) **12.00** Wiadomości **12.30** Program rozrywkowy **13.25** Rekordy i ciekawostki **13.35** Mieszkać - to sztuka (mag.) **14.00** Wiadomości **14.05** Wędrująca kamera **14.30** Komik i jego świat (pr. cykl.) **15.05** Chłopaki w akcji (mag. kul.) **15.30** Simpsonowie (s. anim.) **15.50** Poradnik zdrowotny **16.00** Wiadomości **16.05** Bajkowe wakacje **17.20** Czeskie muzea i galerie (s. dok.) **17.30** AZ-kwiz (teleturniej) **17.55** Prognoza pogody **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Czeskie głowy **18.30** Pod pokrywką (mag.) **18.56** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **19.00** Wieczorynka **19.15** Wiadomości, prognoza pogody, sport **19.55** Losowanie Sportki i Szansy **20.00** O zwierzętach i ludziach (s.) **21.05** Bananowe rybki (talk show) **21.35** Ally McBeal (s.) **22.30** Wydarzenia, komentarze **22.55** Prognoza pogody, sport **23.05** Losowanie Sportki i Szansy **23.10** Sekrety miłości (film kan.) **0.45** Losowanie Szczęśliwej 10 **0.50** Ogród to zabawa **1.15** Simpsonowie (s. anim.) **1.40** AZ-kwiz **2.05** Oczarowanie (s.) **2.50** Allo! Allo! (s.).

■ TVC 2

6.10 Wiadomości TVS **6.30** Wiadomości regionalne **7.50** Panorama **8.35** Babilon (mag.) **9.00** Dzień dobry z Moraw i Śląska **11.30** AZ-kwiz (teleturniej) **11.55** Czeskie głowy **12.00** Euronews **12.25** Auto Moto Revue (mag.) **13.00** Allo! Allo! (s.) **13.30** Jak na ryby... (mag.) **13.55** Dołącz do nas **14.10** Kto ma kuku na muninu (s.) **14.40** Geografia świata **14.55** Z Hrvínkiem u lekarza (bajka) **15.05** Klip klap (pr. muz.) **16.10** Pryzmat (mag.) **16.35** Genialne szaleństwo (s. dok.) **17.30** Kosmopolis (mag.) **18.00** Václav Renč **18.25** Poeci Europy - Milan Lasica **19.00** Wiadomości w języku migowym **19.05** Spotkanie legend hokeja **19.25** MŚ w biegu na orientację **19.45** Rekordy i ciekawostki **20.00** Małe pokusy (film czes.) **20.10** Czechy - Serbia (piłka nożna) **22.10** 50 lat pantomimy **23.15** Osiem dni zdrowia w Europie **0.10** Augustin Sedláček **0.40** Wędrówki po Czechach i Morawach **1.10** Jak się żyje... **1.20** Kronika czeska **1.40** Dziesięć wieków architektury **1.55** Nasze zamki **2.10** Babilon.

■ NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova **8.35** Szpital Dobrej Nadziei (s.) **9.30** Moja dziewczyna (film USA) **11.25** To morderstwo, napisała (s.) **12.20** Terra Nostra (s.) **13.20** Na południe (s.) **14.10** JAG (s.) **15.05** Świat Dawsona (s.) **16.00** Poszukiwacze skarbów (s.) **16.50** Ostatni świadek (s.) **17.45** Columbo (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Przyjaciel na niepogodę (film czes.) **21.25** Na własne oczy (pr. publ.) **22.20** Co z oczu, to z serca (film USA) **0.25** Krok od morderstwa (s.) **1.45** Szybka wygrana **2.55** Gwiazdozbiór Nowy.

■ PRIMA

7.10 Bugs Bunny i przyjaciele (s. anim.) **7.20** Co nowego, Scooby Doo? (s. anim.) **7.45** Szansa bez granic (pr. roz.) **8.55** Nieposkromiona Lucia (s.) **9.45** Dzika kotka (s.) **10.45** Prima jazda **11.45** Siódme niebo (s.) **12.40** E/R (s.) **13.40** Komisarz Rex (s.) **14.40** Hunter (s.) **15.45** M.A.S.H. (s.) **16.50** Maigret (s.) **18.43** Wiadomości regionalne **18.45** Prima TV **18.50** Minuty regionu **18.55** Prognoza pogody **19.00** Wiadomości **19.15** Extra (mag.) **19.55** Wygłupy (reality show) **21.10** Nie wiary **22.10** Bar (reality show) **23.05** Supernatural (s.) **0.00** t-music **0.55** Zapytaj o przyszłość **2.15** Skrzyń... (film USA).

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie

W upływie wieków, nic się nie zmieni,
co wszeło z ziemi, wraca do ziemi.

W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 11. 8. 2006 zmarł w wieku 64 lat nasz Ukochany Mąż, Ojciec, Teść, Dziadek, Brat, Wujek i Szwagier

śp. JÓZEF KOWALOWSKI

emeryt, zamieszkały w Gródku pod nr. 160. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w środę dnia 16. 8. 2006 o godz. 15.00 z kościoła parafialnego w Jabłonkowie. W smutku pogrążona rodzina. GL-390

Kronika rodzinna

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 10. 8. 2006 zmarł tragicznie w wieku niespełna 29 lat nasz Kochany

śp. MARIAN WIERZGOŃ

z Karwiny Raju. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w środę 16. 8. 2006 o godz. 14.00 z kaplicy w Karwinie Starym Raju. W smutku pogrążona rodzina. ZP CREDO, T. Pytlíková RK-143

Co w kinach

KARWINA – Centrum: Dżungla (15, 16, godz. 17.45); SexiPistols (15, 16, godz. 20.00); **Reflex**: Wyznania Gejszy (15, godz. 17.00, 20.00); Capote (16, godz. 17.00, 20.00); **TRZYNIEC - Kosmos**: X-Men (15, 16, godz. 17.30, 20.00); **HAWIERZÓW – Centrum**: Niania (15, 16, godz. 15.30, 17.45); Posejdon (15, 16, godz. 20.00); **CIESZYN - Piast**: Skok przez płot (15, 16, godz. 16.00, 17.45, 19.30; 15, godz. 14.30); Zmruż oczy (16, godz. 21.00).

Co na antenie

POLSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1, czw: 18.00, TVC 2, pt: 7.30.
POLSKIE AUDYCJE: UKF Ostrawa 107,3 m i Trzyniec 105,3 m, po–pt: 19.00, nie: 18.30.

Co w terenie

COEXISTENTIA – dziś, 15. 8. w godz. 10-16 przebywa na Zaolziu przewodniczący Ruchu Politycznego Coexistentia-Wspólnota, PhDr László Attila Kocsis. Jego przyjazd jest związany z rejestracją list kandydackich do wyborów komunalnych. Można w tym terminie dopełnić formalności prawne związane z ustawą wyborczą.
KARWINA RAJ – Klub Seniora przy MK PZKO zaprasza członków na spotkanie 15. 8. o godz. 16.00.
KARWINA SOWINIEC – MK PZKO zaprasza na tradycyjną świetlicę w przyrodzie obok Domu PZKO w niedzielę 20. 8. od godz. 15.00. Przygrywa orkiestra pana Nogola.
PTTS „BŚ" – zaprasza kolarzy na „Ognisko na Osówkach" w sobotę 19. 8. Zbiórka przed dworcem gł. Cz. Cieszyn o godz. 11.00. Inf. tel. 596 315 468.

Wystawy

BIBLIOTEKA REGIONALNA KARWINA, Rynek Masaryka, Karwina Frysztat: do 29. 8. wystawa Mariana Maliny (1902-1982). Otwarte po, wt, pt: 9-12.30, 13-17; cz: 13-17.
OŚRODEK DOKUMENTACYJNY Kongresu Polaków w RC, Komenského 4, Cz. Cieszyn: do 25. 8. wystawa „Harcmistrz Leon Szmeja (1903-1966)" z okazji 40. rocznicy śmierci. Otwarte po-pt: 8-15.
MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ - sala wystaw Muzeum w Cz. Cieszynie, Hlavní tř. 3: ekspozycja stała „Obrazki z przeszłości Śląska Cieszyńskiego"; do 31. 12. wystawa „Prochaskowa drukarnia, zał. 1806". Otwarte wt-pt: 8-16; so-nie: 13-17.
▲ **PARK ARCHEOLOGICZNY, Kocobędz Podobora**: do 31. 10. otwarte wt-pt: 9-15, (ostatnie zwiedzanie z przewodnikiem o 14), so-nie: 9-17 bez zamówień (ostatnie zwiedzanie z przewodnikiem o 16). Wstęp z przewodnikiem w każdą pełną godzinę. Tel.: 558 711 866.
▲ **MUZEUM TRAGEDII ŻYWOCICKIEJ, Hawierzów Żywocice**: do 15. 10. historyczna wystawa „Drewniane kościoły w Cieszyńskiem". Otwarte wt-pt: 8-16, so-nie: 13-17.
▲ **SALA WYSTAW W JABŁONKOWIE, rynek Mariański 14**: wystawa stała „Z przeszłości Jabłonkowa i okolicy". Otwarte wt-pt: 8-16, so-nie: 13-17.
▲ **MUZEUM TECHNIKI w Pietwałdzie**: stała ekspozycja „Czarodziejski świat tramwajów", do 31. 12. wystawa „Od płomienia do żarówki". Otwarte wt-pt: 8-16, so-nie: 13-17.
▲ **KOTULOWA DRZEWIONKA, Hawierzów Błędowice**: ekspozycja stała „Mieszkanie ludowe i tradycje rolnictwa w Cieszyńskiem". Otwarte wt-pt: 8-16, so-nie: 13-17.
SALA WYSTAW MUSAION, Hawierzów, Dělnická 14: do 10. 9. wystawa „Kwiaty ogrodowe w lustrze cieszyńskiego haftu". Otwarte wt-pt: 8-16, so-nie: 13-17.

Co za Olzą

DOM NARODOWY, Rynek 12, Cieszyn: do 31. 8. wystawa „W cieniu 8848 m n.p.m. – Himalaje w obiektywie Wojtka Trzcionki".
ODDZIAŁ MUZEUM USTROŃSKIEGO, ZBIORY MARII SKALICKIEJ, ul. 3 Maja 68, Ustroń Brzegi: wystawa fotografii Zaolziańskiego Towarzystwa Fotograficznego oraz malarstwa Oskara Pawlasa. Czynne śr – nie: w godz. 11-16.
BESKIDZKA GALERIA W SZCZYRKU, ul. Myśliwska 60: do 13. 8. wystawa „Sztuka Zaolzia w Szczyrku". Otwarte po-nie: 10-20.
BIBLIOTEKA, ul. Mennicza 46, Cieszyn: Książnica Cieszyńska zaprasza na wystawę „Czarna sztuka" – 200 lat drukarstwa w Cieszynie.
ŚLĄSKI ZAMEK SZTUKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, ul. Zamkowa, Cieszyn: w sali ekspozycyjnej do 24. 9. wystawa „Historia chińskiej porcelany X wieku do czasów współczesnych". Otwarte w godz. 9-17
▲ w Oranżerii do 31. 8. wystawa „Wzornictwo szwedzkie IKEA". Otwarte po-nie: 10-17.
▲ w antresoli do 31. 8. wystawa „Projektowanie szlaków turystycznych". Otwarte po-nie: 10-17.
WIEŻA PIASTOWSKA I ROTUNDA ŚW. MIKOŁAJA: czynna codziennie 9-19.

Firma Hudeczek Service, sp. z o.o.
oferuje pracę w regionie północnomorawskim w zakresie prac elektroinstalacyjnych. **Praktyka oraz kwalifikacje elektro nie są konieczne.**
KONTAKT: 602 508 811 AD-125

Nowy szlak edukacyjny

WĘDRYNIA (man) – Jeszcze w tym roku przybywający do tej miejscowości turyści będą mogli zwiedzać ścieżkę edukacyjną, dzięki której zapoznają się z ciekawymi okazami flory występującej na terenie gminy.

Na szlak edukacyjny złożą się dwie trasy. Obie wezmą początek na Czornowskim. Wschodnia, o długości 13-14 km, poprowadzi koło „Czytelni" i pieców wapiennych przez Wróżną, łęk pomiędzy Wędrynią a Nydkiem, skąd powróci na Czornowski.

Trasa zachodnia o długości 18 km przecinając Olzę poprowadzi na Zaolzie, a stąd wzdłuż Kopytnej żółtym szlakiem i przez położoną w Koszarzyskach osadę Łabajówka aż na Ostry. Stamtąd pobiegnie przez Zorómbek i Koziniec, skąd niebieskim szlakiem powróci na wędryńskie Zaolzie.

Przy wytyczaniu ścieżki edukacyjnej samorząd Wędryni współpracuje z władzami Nydku, Bystrzycy, Koszarzysk oraz Goleszowa, którego gospodarze posiadają już pewne doświadczenia w tej dziedzinie.

– Uważam, że na terenie naszej miejscowości można znaleźć wiele ciekawych, a zarazem nieznanych zakątków. Naszym celem jest zapoznanie młodzieży szkolnej i turystów z licznymi ciekawymi okazami roślinnymi, dawnymi siedliskami. Chcemy to opracować pod fachowym nadzorem – dowiedzieliśmy się od wójta Wędryni, **Rudolfa Bilki**.

Niebawem ukażą się materiały promujące ścieżkę edukacyjną. Dla zapewnienia turystom łatwiejszej orientacji wzdłuż trasy rozmieszczone zostaną tablice informacyjne. Szlak ma zostać otwarty w październiku. Przedsięwzięcie, którego realizacja kosztować będzie ponad 400 tys. Kc, zostanie sfinansowane przy pomocy funduszy europejskich.

Wielka wyprzedaż
likwidacja zapasów mag.
firmy HANS-MODE
KAŻDY czwartek
od 9.00 do 18.00
niskie ceny, jakościowy towar
- kostiumy, bluzki, spodnie,
spódnice, żakiety -
Olbrachcice
(dawna remiza strażacka)
tel. 596 428 104,
ew. 603 413 840
GL-392

Ogłoszenia do „Głosu Ludu" przyjmowane są w dni powszednie:
w godz. 8.30-15.30 w redakcji „Głosu Ludu" przy ul. Komenského 4, Czeski Cieszyn,
w godz. 8.00-16.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Střelniční 18, Czeski Cieszyn;
w godz. otwarcia w Odd. Literatury Pol. Biblioteki w Karwinie Frysztacie (przy rynku);
e-mail: *ogloszenia@glosludu.cz.*

BIBLIOTEKA REGIONALNA ZAPRASZA NA JARMARK KSIĄŻKI

Czytadła i niespodzianki

KARWINA FRYSZTAT (mro) – Od rana do późnego popołudnia w piątek 1 września odbywać się będzie na frysztackim rynku XII Jarmark Książki przygotowany przez Bibliotekę Regionalną w Karwinie oraz władze miasta.

Halina Molin, dyrektorka Biblioteki Regionalnej i inicjatorka wspomina: *– Zaczęło się to przed dwunastu laty, gdy nasza instytucja odczuwała potrzebę prezentacji swojej działalności, co w przypadku takiej, jak nasza pracy, z książką i materiałami drukowanymi, nie jest sprawą prostą. Jarmark wydał się więc najlepszą drogą do wypełnienia tych dwóch zadań – dotarcia do czytelnika i zaprezentowania naszej działalności ogółowi. Na pierwszym Jarmarku przedstawiliśmy najnowsze wydania literatury czeskiej, polskiej, słowackiej i obcojęzycznej wzbogacając jarmark o imprezy muzyczne, taneczne toczące się na frysztackim rynku. Ta jednodniowa akcja spotkała się z życzliwym przyjęciem mieszkańców a księgarze uczestniczący w niej odnotowali niespotykane obroty.*

Co w tym roku będzie atrakcją „Jarmarku książki"?

Myślę, że niczym magnes przyciągnie zainteresowanych prezentacja produkcji papieru ręcznego z papierni w Wielkich Losinach. Wprawdzie maszyny będą miniaturowe, ale będzie można poznać zasady tej produkcji. Pracownicy papierni przywiozą niemalże pełen asortyment wyrobów, który zainteresowani będą mogli nabyć.

Atrakcją dla czytelników, mam nadzieję, będzie konkurs o specjalnie wydrukowaną grafikę z autografem złożonym przez Anetę Langerovą, a także z miejscem na inne autografy osób znanych i lubianych w dziedzinie kultury, sportu i życia społecznego RC.

Co znajdzie się na straganach oprócz książek?

Oprócz czeskich i polskich „czytadeł" na piętnastu straganach znaleźć będzie można także podręczniki szkolne, przybory szkolne łącznie z zeszytami, piórnikami itd., literaturę techniczną (komputerową), płyty kompaktowe oraz DVD, a także płyty analogowe, które tak, jak i książki, będzie można kupić i sprzedać w systemie komisowym.

Zapowiedziano także program muzyczny...

Zagrają i zaśpiewają zespół „PB Band", „Malá černá hudba" oraz grupa country „Countrio". Dodam, że w czasie trwania Jarmarku wszystkie oddziały Biblioteki Regionalnej będą czynne. Ich pracownicy z przyjemnością gościć będą zarówno aktualnych, jak i nowych czytelników. **(mro)**

Hyde Park

W rubryce tej publikujemy materiały nadesłane przez czytelników, wyrażające ich opinie, poglądy i przekonania. Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonania skrótów.

Porąbany świat

Będę się starał uogólniać więc nie wszystko może być czarne i na odwrót tylko białe.

Ameryka-Kuba. Fidel jeszcze nie zaczął chłodnąć, choć stan zdrowia jest osłonięty ścisłą tajemnicą, a już emigracja szczerzy zęby, żeby rozpocząć, jak u nas po 1989 roku, złodziejską prywatyzację. Szczerzą zęby potomkowie dyktatora Batisty i amerykańska oligarchia, by rozebrać fabryki i powyrzucać na bruk bez jakiejkolwiek rekompensaty ludzi nieprawomyślnych.

Bliski wschód. Żydzi, a ściślej mówiąc państwo, Izrael napada arabskie kraje, żeby wypróżnić swoje wojskowe składy ze starej broni i amunicji, bo za jej likwidację trzeba płacić, a są pieniądze na nową broń, którą wciskają rodacy z USA. Arabowie rajcują Izrael atakami rakietowymi z tego samego źródła. Zazdroszczą też Żydom ich zręczności w robieniu pieniędzy i tego, że tylko raz w roku uderzają głową w ścianę płaczu a oni muszą 5 razy dziennie o podłogę. I z tej zazdrości odpowiednio pielęgnowanej powstaje fanatyzm religijny. Europa-Polska. Prezes telewizji publicznej Wildstein dowodzi, że jest prawdziwym dzieckiem PIS-u i zdjął z anteny seriale z psem Szarikiem i kapitanem Klossem, bo jak wyjaśnił w „Życiu Warszawy": „były to seriale tak popularne, że w efekcie ich zaskakującej kariery w telewizji nie powstało nic godnego uwagi. Musimy nadrobić te braki produkując seriale na odpowiednim poziomie, ale nie przekłamując historii". Nie wykluczył jednak, że sprzeda ich telewizjom komercyjnym, by im napędzały widzów i reklamodawców, ponieważ dla publicznej są politycznie niesłuszne. (...) Państwo zmienia się w wyznaniowe i młodzi, wykształceni ludzie uciekają z kraju (200 000 rocznie) pozostawiając lukę intelektualną i swe babcie w moherowych beretach.

U nas, na Zaolziu. Urzędnicy odbierający listy kandydackie do wyborów komunalnych chuchają na zimne, bo na zapytanie z Trzyńca, czy mogą odbierać je w wersji dwujęzycznej, urzędnicy z Ostrawy odpowiedzieli, że nie. Oczywiście dali tym tylko przedsmak tego, co czeka mniejszość polską pod rządami partii mającej w swej nazwie obywatelska i demokratyczna, bowiem oni z nadania tej partii już trzecią kadencję trzęsą Zaolziem. Jednak im bliżej Słowacji, jest lepiej. W Jabłonkowie nawet wspaniale. Urzędnik obsługuje po naszymu, zastanawia się, czy lista ma być dwujęzyczna, czy tylko po czesku. Oddaję obie, jesteśmy na to przygotowani i nie chcę go stresować, bo jest bardzo miły.

Trafiam do trzynieckiego ratusza. Przeglądam wizytówki na drzwiach. Wszystkie polsko brzmiące nazwiska pań. Wchodzę i czuję się jak na przesłuchaniu w komendzie w charakterze podejrzanego. Pierwsze pytanie, czy mam potwierdzenie od szefa, że jestem pełnomocnikiem. Cierpliwie wyjaśniam, oczywiście po polsku, a widać, że rozumieją, że lista jest podpisana przez samego szefa, nie ma więc takiej potrzeby. Urzędniczki sprawdzają w komputerze, czy nazwiska kandydatów do nydeckiego samorządu zgadzają się z ich ewidencją, czy jest odpowiednio napisana końcówka á czy sz i ani słowa choćby po naszemu. Odbierają listę czeskojęzyczną, a dwujęzyczną wersję niemal wciskam im na siłę. Otrzymuję pokwitowanie o złożeniu listy i odchodzę z ulgą mówiąc do widzenia. Słusznie przy tym nie oczekując takiej samej odpowiedzi. Nie zawodzę się...

To było w piątek. A w poniedziałek cud. Znów jestem w Trzyńcu – tym razem z listą kandydatów z Koszarzysk. O dziwo zostałem obsłużony grubo przed ósmą rano, czyli przed godzinami urzędowania. I wcześniejsze negatywne odczucia zacierają się. Porąbany świat....

WŁADYSŁAW DRONG

głos ludu
Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. ✦ Adres redakcji: Redakcja „Głos Ludu", ul. Komenského 4, Czeski Cieszyn 737 01 ✦ Redaktor naczelny Beata Schönwald, *schonwaldova@glosludu.cz* ✦ Sekretarz redakcji Kazimierz Santarius, *santarius@glosludu.cz* ✦ Redaktor sportowy *bittmar@glosludu.cz*, 596 612 346 ✦ Redaktorzy terenowi *baselides@glosludu.cz* ✦ *kulova@glosludu.cz* ✦ *radlowska@glosludu.cz* ✦ *sikora@glosludu.cz* ✦ Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, fax: 558 740 044, e-mail: *info@glosludu.cz* ✦ *www.glosludu.cz* ✦ Pismo wychodzi we wtorki, czwartki i soboty. ✦ Dostawę prenumeratorom prowadzi spółka Mediaservis, s.r.o., Abocentrum, Moravské náměstí 12D, P.O. BOX 351, Brno 659 51 ✦ zamówienia – tel: 541 233 232, fax: 541 616 160, e-mail: *abocentrum@mediaservis.cz* ✦ reklamacje – tel.: 800 800 890 ✦ Kolportaż: SmD, s.r.o., Mediaprint & Kapa Pressegrosso, s.r.o. ✦ Druk: Ringier Print, s.r.o., Ostrawa ✦ Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania. ✦ Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 1212-4222.

TV Polonia

WTOREK 15 SIERPNIA

5.40 Na plebanii w Wyszkowie 1920 (film dok.) **7.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie - Łagiewnikach **8.00** Wiktoryna czyli czy pan pochodzi z Beauvais? (film) **9.00** Talent za talent - z Grażyną Wolszczak **9.30** Noddy (s. anim.) **9.55** Trzecia granica (s.) **10.50** Zaproszenie **11.10** Ołtarz Ojczyzny (film dok.) **11.40** 86. rocznica „Cudu nad Wisłą" **13.30** Klan (s.) **13.55** Wiadomości **14.05** Plebania (s.) **14.25** Bank nie z tej Ziemi (s.) **15.15** Festiwal Kultury Kresowej 2006 **16.05** Szkatułka z Hongkongu (film pol.) **17.00** Teleexpress **17.15** Trzecia granica (s.) **18.05** Festiwal Kultury Kresowej 2006 (2) **19.00** Wieści Polonijne **19.15** Miś Uszatek (s. anim.) **19.30** Wiadomości **20.10** Klan (s.) **20.35** Plebania (s.) **21.00** Mój Dekalog **21.25** Festiwal Kultury Kresowej 2006 **22.20** Koncert dla Europy **23.40** Panorama **0.00** Biznes **0.15** Trzecia granica (s.) **1.05** Animowany świat wyobraźni - Jak zbrzydło powidło **1.15** Miś Uszatek (s. anim.) **1.30** Wiadomości **1.55** Klan (s.) **2.20** Plebania (s.) **2.45** Wieści Polonijne **3.00** Festiwal Kultury Kresowej 2006 **3.55** Panna Maria - pionierzy i potomkowie (rep.) **4.20** Festiwal Kultury Kresowej 2006 **5.10** Mój Dekalog **5.35** Ołtarz Ojczyzny (film dok.).

ŚRODA 16 SIERPNIA

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.30** 10 minut tylko dla siebie **8.40** Krówka (mag.) **9.05** Noddy (s.) **9.30** Wierzę, wątpię, szukam **10.00** Trzecia granica (s.) **10.55** Regionalia (mag.) **11.20** Młode Wilki **11.30** Polonia Cup **12.00** Wiadomości **12.10** Klan (s.) **12.35** Plebania (s.) **13.00** Wieści Polonijne **13.15** Festiwal Kultury Kresowej 2006 **14.05** Panna Maria (rep.) **14.30** Bezludna wyspa **15.20** Szalom na Szerokiej - XVI Festiwal Kultury Żydowskiej **16.15** Książki z górnej półki **16.25** Kolorowe nutki **16.35** Krówka (mag.) **17.00** Teleexpress **17.15** Trzecia granica (s.) **18.10** Wierzę, wątpię, szukam **18.35** Historia obyczaju - „Mój dom - moja twierdza" **18.55** Ars Organi - Organy w Domaniewicach **19.15** Reksio (s. anim.) **19.30** Wiadomości **20.10** Klan (s.) **20.35** Plebania (s.) **21.00** Receptury klasztorne (rep.) **21.15** Kocha, lubi, szanuje... **21.25** Polskie drogi (s.) **23.00** Zacisze gwiazd - Halinka Mlynkova i Łukasz Nowicki **23.30** Panorama **23.45** Biznes **23.55** Na celowniku (mag.) **0.05** Dzieci Afryki (rep.) **0.25** Trzecia granica (s.) **1.15** Reksio (s. anim.) **1.30** Wiadomości **2.00** Klan (s.) **2.20** Plebania (s.) **2.45** Receptury klasztorne (mag.) **3.00** Kocha, lubi, szanuje... **3.10** Polskie drogi (s.) **4.45** Pamiętaj o mnie (koncert życzeń) **5.05** Festiwal Kultury Kresowej.

CZWARTEK 17 SIERPNIA

6.00 Kawa czy herbata? **8.15** Kwadrans po ósmej **8.30** 10 minut tylko dla siebie **8.40** Bajeczki Jedyneczki **8.45** Kolory **8.55** Polskie krajobrazy - Uzdrowiska Kotliny Kłodzkiej (felieton) **9.05** Noddy (s. anim.) **9.30** Jest takie miejsce - Lądek Zdrój (s. dok.) **9.50** Dzieci Afryki (rep.) **10.10** Trzecia granica (s.) **11.00** Rekwizyty historii - Zamek króla i pirata (rep.) **11.15** Rekwizyty historii - Grobowiec księżniczki (rep.) **11.30** Modelki (s. dok.) **12.00** Wiadomości **12.10** Złotopolscy (s.) **12.35** Plebania (s.) **13.00** Receptury klasztorne (mag.) **13.15** Kocha, lubi, szanuje... - Wywiady Doroty Wellman **13.25** Polskie drogi (s.) **15.00** Szalom na Szerokiej - XVI Festiwal Kultury Żydowskiej (koncert finałowy) **15.30** Samotność na skraju wsi **15.55** Zacisze gwiazd - Halinka Mlynkova i Łukasz Nowicki **16.20** Podróże małe i duże – Borki (rep.) **16.35** Bajeczki Jedyneczki **16.40** Kolory **17.00** Teleexpress **17.15** Trzecia granica (s.) **18.05** Smak Europy **18.15** Raj (mag.) **18.40** Rekwizyty historii (rep.) **18.55** Rekwizyty historii (rep.) **19.15** Przygody Bolka i Lolka (s. anim.) **19.30** Wiadomości **20.10** Złotopolscy (s.) **20.35** Plebania (s.) **21.05** Muzyczny Festiwal w Łańcucie 2004 **21.50** Personel (film pol.) **23.00** Tatrzańskie sacrum **23.30** Panorama **23.50** Biznes **0.00** Na celowniku (mag.) **0.15** Trzecia granica (s.) **1.00** Folkogranie **1.15** Przygody Bolka i Lolka (s. anim.) **1.30** Wiadomości **2.00** Złotopolscy (s.) **2.25** Plebania (s.) **2.50** Muzyczny Festiwal w Łańcucie 2004 **3.35** Personel (film pol.) **4.45** Rekwizyty historii - Zamek króla i pirata (rep.) **5.00** Rekwizyty historii - Grobowiec księżniczki (rep.) **5.15** Jest takie miejsce - Lądek Zdrój (s. dok.) **5.30** Zakręcone wakacje – Międzyzdroje (rep.).

PIĄTEK 18 SIERPNIA

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.30** 10 minut tylko dla siebie **8.40** Dziecięce festiwale - Festiwal Młodych Talentów Warna 2003 **9.05** Ranczo pod Zieloną Siódemką (s.) **9.35** Raj (mag.) **10.00** Trzecia granica (s.) **10.55** Zdarzyło się - Zbigniew Krukowski - pieśniarz Warszawy (film dok.) **11.15** Duże dzieci (talk-show) **12.00** Wiadomości **12.10** Złotopolscy (s.) **12.35** Plebania (s.) **12.55** Hity satelity **13.10** Studiuję w Polsce (mag.) **13.35** Muzyczny Festiwal w Łańcucie 2004 - Tango po polsku **14.20** Personel (film pol.) **15.30** Jest w orkiestrach dętych jakaś siła... (rep.) **15.55** Smak Europy - Jest dobrze... **16.05** Dziecięce festiwale - Festiwal Młodych Talentów Warna 2003 **16.30** Ranczo pod Zieloną Siódemką (s.) **17.00** Teleexpress **17.15** Trzecia granica (s.) **18.15** Zdarzyło się - Zbigniew Krukowski - pieśniarz Warszawy (film dok.) **18.35** Święta wojna (s.) **19.00** Wieści Polonijne **19.15** Bolek i Lolek na wakacjach (s. anim.) **19.30** Wiadomości **20.10** Złotopolscy (s.) **20.35** Plebania (s.) **21.00** Studiuję w Polsce (mag.) **21.20** Hity satelity **21.35** Więzy krwi (s.) **22.25** Duże dzieci (talk-show) **23.05** Porozmawiajmy **23.50** Modelki (s.) **0.15** Trzecia granica (s.) **1.15** Bolek i Lolek na wakacjach (s. anim.) **1.30** Wiadomości **1.55** Sport **2.00** Złotopolscy (s.) **2.25** Plebania (s.) **2.50** Wieści Polonijne **3.05** Hity satelity **3.20** Więzy krwi (s.) **3.05** Duże dzieci (talk-show) **3.45** Studiuję w Polsce (mag.) **5.10** Święta wojna (s.) **5.35** Zdarzyło się - Zbigniew Krukowski - pieśniarz Warszawy (film dok.).

SOBOTA 19 SIERPNIA

6.00 Plebania (s.) **8.00** Echa Panoramy **8.35** Molly (s.) **9.00** Wieści Polonijne **9.15** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza - Nad łąkami ze smakiem **9.40** Klan (s.) **10.45** Porozmawiajmy **11.30** Święta wojna (s.) **12.00** Święto Przemienienia Pańskiego na św. górze Grabarce **13.00** Wiadomości **13.10** Więzy krwi (s.) **14.00** Made in Poland (teleturniej) **14.35** Ostoja (mag.) **15.05** „Czterdziecha" - recital jubileuszowy Wojciecha Młynarskiego **16.00** Śniadanie na podwieczorek **17.00** Teleexpress **17.25** Tam gdzie jesteśmy - Uczę się Polski sercem (rep.) **18.00** Pamiętaj o mnie (koncert życzeń) **18.25** M jak miłość (s.) **19.15** Przygód kilka wróbla Ćwirka (s. anim.) **19.30** Wiadomości **20.00** Miss Polonia 2006 - Gala Finałowa **22.05** Sławna jak Sarajewo (komedia) **23.45** Śniadanie na podwieczorek **0.40** M jak miłość (s.) **1.25** Przygód kilka wróbla Ćwirka (s. anim.) **1.30** Wiadomości **2.00** Sławna jak Sarajewo (komedia) **3.40** „Czterdziecha" - recital jubileuszowy Wojciecha Młynarskiego **4.30** Tylko sztuka, tylko Chopin - Złotów 95 (koncert) **5.25** Tam gdzie jesteśmy (rep.).

NIEDZIELA 20 SIERPNIA

6.00 Polska na lato - Piknik Mrągowo 2005 **6.35** Odpust zupełny (rep.) **6.50** Pamiętaj o mnie (koncert życzeń) **7.15** Śniadanie na podwieczorek **8.10** M jak miłość (s.) **9.00** Słowo na niedzielę **9.05** Ziarno (mag.) **9.30** W krainie władcy smoków (s.) **10.00** Książki z górnej półki **10.05** Złotopolscy (s.) **11.00** Ojczyzna polszczyzna - O Kutno, okrutne Kuteńko **11.15** Niedzielne muzykowanie **11.55** Między ziemią a niebem (mag.) **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem (mag.) **13.00** Transmisja Mszy Świętej z kościoła św. Antoniego w Lublinie **14.05** Czterdziestolatek (s.) **15.05** Afisz - Zamach pióra (mag.) **15.30** Młode Wilki **15.40** Gwiazdozbiór polskiego sportu - Jerzy Kulej **17.00** Teleexpress **17.15** Zaproszenie **17.35** Mój pierwszy raz (s.) **18.25** M jak miłość (s.) **19.15** Paczka znad Kangurkowego Potoku (s. anim.) **19.30** Wiadomości **20.05** Kuchnia polska (s.) **21.10** Benefis - Miklosz Deki Czureja w Teatrze STU w Krakowie **22.10** „Na moście w Avignon" - piosenki Andrzeja Zaryckiego (koncert) **23.05** Pamięć Powstania (film dok.) **0.05** M jak miłość (s.) **0.50** Ziarno (mag.) **1.15** Paczka znad Kangurkowego Potoku (s. anim.) **1.30** Wiadomości **2.00** Kuchnia polska (s.) **3.00** Zaproszenie **3.25** Czterdziestolatek (s.) **4.20** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza - Nad łąkami ze smakiem **4.45** Gwiazdozbiór polskiego sportu - Jerzy Kulej **5.15** Biografie - Amulety i definicje, czyli szkice do portretu Jerzego Ficowskiego (film dok.).

PONIEDZIAŁEK 21 SIERPNIA

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.40** 10 minut tylko dla siebie **8.50** Moliki książkowe - czyli co czytać dziecku (s.) **9.00** Śpiewaj z nami **9.10** Noddy (s.) **9.35** My Wy Oni (mag.) **10.00** Trzecia granica (s.) **11.00** Biografie - Amulety i definicje, czyli szkice do portretu Jerzego Ficowskiego (s. dok.) **11.40** Joanna Słowińska z zespołem (koncert) **12.00** Wiadomości **12.10** Klan (s.) **12.35** Plebania (s.) **13.00** Tam gdzie jesteśmy - Uczę się Polski sercem (rep.) **13.35** M jak miłość (s.) **14.20** Mój pierwszy raz **15.10** Pamięć Powstania (film dok.) **16.10** Zakręcone wakacje (rep.) **16.35** Moliki książkowe - czyli co czytać dziecku (mag.) **16.45** Śpiewaj z nami **17.00** Teleexpress **17.15** Trzecia granica (s.) **18.15** My Wy Oni (mag.) **18.40** Anna Dymna - spotkajmy się **19.05** Kościół i świat **19.15** Przygody Kota Filemona (s. anim.) **19.30** Wiadomości **20.10** Klan (s.) **20.35** Plebania (s.) 7 **21.00** Bal w Operze - Julian Tuwim - Przegląd Piosenki Aktorskiej (koncert) **21.50** Bank nie z tej Ziemi (s.) **22.35** Mój Kraków - Salwator (felieton) **22.55** Czy musieli zginąć...? (film dok.) **23.30** Panorama **23.50** Biznes **0.00** Na celowniku (mag.) **0.15** Trzecia granica (s.) **1.15** Przygody Kota Filemona (s. anim.) **1.30** Wiadomości **2.00** Klan (s.) **2.25** Plebania (s.) **2.50** Bal w Operze - Julian Tuwim - 0. Przegląd Piosenki Aktorskiej (koncert) **3.35** Wędrówki po Polsce - Co warto odwiedzić **3.45** Bank nie z tej Ziemi (s.) **4.35** „Na moście w Avignon" - piosenki Andrzeja Zaryckiego (koncert) **5.25** Czy musieli zginąć...? (film dok.).

Wydarzenia Sportowe

PIŁKARSKI WEEKEND: DERBY DLA OSTRAWY, KAPITALNY WYSTĘP TOMAŠÁKA

Trzyniec i Karwina na tarczy

I LIGA

● **OSTRAWA – OŁOMUNIEC 3:1 (2:0). Bramki: 3. Tomašák, 12. Varadi, 82. Stříhavka – 90. Hubník. Sędziował Moudrý. W. 4804.** W ofensywnym, atrakcyjnym meczu „pierwsze skrzypce" grali skrzydłowi pomocnicy - Tomašák (to był jego najlepszy występ w barwach Banika) i Rajtoral (na prawej flance świetnie wyprowadzał piłkę, pomagając napastnikom). Po tym zwycięstwie podopieczni trenera Karla Večeřy odbili się od dna tabeli. Po trzech kolejkach prowadzi z bilansem 7 pkt. Mlada Bolesław. **OSTRAWA:** Raška – Marek, Klimpl, Besta, Hoffmann – Rajtoral, Slončík (74. Lukeš), Bystroň, Tomašák (74. Žůrek) – Stříhavka (85. Magera), Varadi. **(jb)**

II LIGA

● **HFK OŁOMUNIEC – FUTBOL TRZYNIEC 2:0 (2:0). Bramki: 13. Lošťák, 21. Korčian. Sędziował Santarius. W. 453.** Gospodarze potwierdzili rolę jednego z faworytów drugiej ligi. W 9. min Kazár strzelił minimalnie niecelnie, ale w 13. min po faulu Kořínka na Škucie kapitan Lošťák mocnym uderzeniem z 16 m rzutu wolnego pokonał Vreštiaka – 1:0. Drugą bramkę gospodarze zdobyli w 21. min. Po ładnej akcji Ševeli i Spáčila Janeček podał piętą do niepilnowanego Korčiana i Vreštiak był bez szans – 2:0. W kilka minut później Vreštiak popisał się dobrą interwencją po bombie Spáčila. Goście zagrozili bramce rywala tylko raz, jednak strzał Cepláka bramkarz Doležal obronił. Po przerwie goście podkręcili tempo, ale do wyrównania już nie doprowadzili. Trzech dobrych okazji – z 46., 62. i 79. minuty nie spożytkował Kořínek. – *Przed przerwą graliśmy zbyt naiwnie, piłkarze poczuli się zwycięzcami przed zakończeniem meczu* – zaznaczył trener Trzyńca **Pavel Hajný. TRZYNIEC**: Vreštiak – Brezničan, Čelůstka, Pindor, Martinčík – Malíř (78. Kluz), Cieslar, Ceplák, Kořínek – Maceček (81. Szmek), Lasota (46. Miko).

Lokaty: 1. Jakubczowice 6,... 13. Trzyniec 1 pkt. **(man)**

MŚLF

● **SLOWACKO B – MKF KARWINA 4:1 (3:0). Bramki: 24. i 28. Diviš, 20. Spazier, 53. Racko – 56. Urban. Sędziował Zelinka. W. 50.** Goście rozpoczęli mecz w dobrych nastrojach, ale humor wytrzymał podopiecznym trenera Petra Mašleja tylko do 28. minuty. Po dwóch błędach bramkarza Gradka karwiniacy przegrywali 0:2, a po trzecim golu można było w zasadzie zwinąć kurtynę.

Młodzi piłkarze Slowacka lepiej poruszali się po murawie, wszędzie byli o krok przed rywalem. Honorowego gola na 4:1 zdobył „szczupakiem" Urban, wykorzystując idealną centrę Holego. – *W miarę zadowolony mogę być z naszej gry tylko w drugiej połowie* – powiedział „GL" trener Karwiny **Petr Mašlej**. – *Na losach meczu zaważyły dwa kiksy bramkarza, ale słabe chwile zdarzają się nawet najlepszym golkiperom świata. Gradek ma moje zaufanie i wystąpi też w najbliższym meczu z Banikiem Ostrawa B* - dodał karwiński szkoleniowiec. **(jb)**

Co słychać?

● **HOKEJOWY „RONA CUP" W TRENCZYNIE: Zwolen – Stalownicy Trzyniec 1:2 (0:1, 0:0, 1:1). Bramki dla Trzyńca Tesařík i Martynek.** Podopieczni trenera Jiřego Juříka zajęli w turnieju ostatecznie 5. miejsce, w stawce sześciu klubów ze zwycięstwa radowali się hokeiści Żyliny. **(jb)**

Sport Polski

■ **LIGA ŚWIATOWA SIATKARZY: POLACY LICZĄ SIĘ W WALCE O AWANS.** Polscy siatkarze po raz drugi pokonali w katowickim „Spodku" reprezentację USA w meczu 5. rundy Ligi Światowej. Po sobotnim dreszczowcu, wygranym przez „biało-czerwonych" 3:2, w niedzielę było już zdecydowanie łatwiej 3:0 (25:22, 25:19, 25:23). Podopieczni Raula Lozano osiągnęli cel, jakim były dwa zwycięstwa nad Amerykanami i w dalszym ciągu liczą się w walce o awans do turnieju finałowego Ligi Światowej. O tym, czy Polacy pojadą do Moskwy, zadecyduje ostatnia seria spotkań fazy interkontynentalnej. „Biało-czerwoni" za tydzień zmierzą się w Poznaniu z Japonią. Najgroźniejsi rywale Serbowie podejmować będą USA.

■ **LEKKOATLETYCZNE MISTRZOSTWA EUROPY: OKLASKI DLA SZTAFET.** Trzy medale (srebrny i dwa brązowe) zdobyły w niedzielę na stadionie Ullevi, w ostatnim dniu deszczowych mistrzostw Europy, polskie sztafety. Z Goeteborga lekkoatletyczna reprezentacja Polski wraca z siedmioma medalami, co dało jej 20. lokatę. Po **srebrny** medal w sztafecie **4x100 m** pobiegli: Przemysław Rogowski, Łukasz Chyla, Marcin Jędrusiński i Dariusz Kuć. Po **brązowe** na dystansie **4x400 m**: Monika Bejnar, Ewelina Sętowska, Grażyna Prokopek i Anna Jesień oraz Daniel Dąbrowski, Piotr Kędzia, Piotr Rysiukiewicz i Rafał Wieruszewski. **(jb, PAP)**

FUTBOL W NIŻSZYCH KLASACH: ZWYCIĘSKIE MECZE BENIAMINKÓW

Ostre strzelanie w Dziećmorowicach

DYWIZJA E

● **M. ALBRECHTICE – CZ. CIESZYN 1:0 (0:0). Bramka: 90. Šamánek. Sędziował Juřička. W. 190.** Piłkarze Czeskiego Cieszyna zaliczyli pechowy mecz. Mieli więcej z gry, ale w końcówce brakowało im zimnej krwi. Warto też podkreślić, że dwunastym zawodnikiem gospodarzy był niedokładny i tendencyjnie prowadzący zawody sędzia Juříčka. Złotego gola dla Miasta Albrechtice zdobył strzałem głową Šamánek, goście nie wykorzystali kilku wyśmienitych okazji (5. Zima, 40. Sostřonek, 56. Cabák). **CZ. CIESZYN:** Mrozek – Fizek, Kocur, Grygar, Sostřonek – Zima, Hrazdílek, Mendrok, Martinek (75. Martinček) – Ganczarczyk (50. Hromada), Cabák.

● **L. PIOTROWICE – B. OLBRACHCICE 2:1 (1:1). Bramki: 41. Hanusek, 76. Hojdysz – 18. Goj. Sędziował Priesol. W. 250.** Piotrowiczanie po trzech latach spędzonych w piątej lidze wrócili do dywizji, zaliczając przeciwko Olbrachcicom całkiem niezłą premierę w czwartej najwyższej klasie rozgrywek. Gospodarze od 18. minuty przegrywali wprawdzie 0:1 (bramkę zdobył po zamieszaniu podbramkowym Goj), ale do przerwy zdołali wyrównać (po akcji Hojdysza z pierwszej piłki pokonał Hekerę Hanusek). W drugiej połowie akcje przelewały się z jednej strony na drugą, ale w finale szczęście uśmiechnęło się do gospodarzy. Hojdysz w pełnym biegu złożył się do strzału, trafiając z 25 m ślicznie w okienko bramki Pyteli (który zmienił w 44. minucie kontuzjowanego Hekerę). **PIOTROWICE:** Polášek – Bláha, Wrubel, Konečný, Sehnal (83. Benefi) – Madari, Pavlík (75. Kumpán), Brzóska, Minarík – Hanusek (90. Fišer), Hojdysz. **OLBRACHCICE:** Hekera (44. Pytela) – Goj, Szmek (80. Čubok), Neuman, Aniol – Smékal, Sukáč (65. Strnad), Knopp, Novak – Šurin, Dorozlo.

● **DZIEĆMOROWICE – FRENSZTAT p. R. 4:2 (2:0). Bramki: 23. Koubek, 45. i 63. Šrámek, 47. Škoda – samob. Škoda, samob. F. Kadlčák. Sędziował Langhamer. W. 150.** W korzystnym świetle pokazali się w barwach gospodarzy wszyscy nowi piłkarze, wypożyczeni z Banika Ostrawa – Koubek, Hančin i Mucha, ale świetnie zagrała cała ekipa trenera Jaroslava Netoličkí. Goście mieli niewiele do powiedzenia. Dziećmorowiczanie zdobyli wszystkie bramki w meczu, do czterech strzelonych do siatki Frensztatu dołączyli też dwa samobóje. **Najważniejsze minuty**: 23. Koubek po centrze Šrámka trafia pod poprzeczkę 1:0; 45. rzut wolny Šrámka z ostrego kątaląduje ku zaskoczeniu wszystkich w siatce gości – 2:0; 46. Škoda po ostrej wrzutce Hanki niefortunnie wbija sobie piłkę do własnej siatki – 2:1; 47. Škoda naprawia swój błąd, wykorzystując świetne dośrodkowanie Šrámka – 3:1; 63. najładniejsza akcja meczu: Prokop podaje do Muchy, ten dośrodkowuje na głowę Šrámka – 4:1; 79. F. Kadlčák wślizgiem kieruje piłkę za plecy zaskoczonego Jačka. **DZIEĆMOROWICE:** Jaček – F. Kadlčák, Prokop, Škoda, Hančin – Mucha (89. Kozubík), Špička, Pliska, Koubek (83. Ligocký) – Šrámek, Punčochář (72. Z. Kadlčák).

● **BYSTRZYCA p. HOSTYNEM – S. ORŁOWA 1:3 (0:1). Bramki: 62. Hrnčiřík – 32. Široký, 49. Třos, 54. Kopel. Sędziował Vala. W. 150.** Orłowianie bez większych problemów uporali się na wyjeździe ze spadkowiczem z 3. ligi. Defensywa Bystrzycy popełniała wręcz dziecinne błędy. Przy stanie 0:3 goście nieco obniżyli tempo, efektem czego był gol Hrnčiříka na 1:3. – *Premiera w nowym sezonie wypadła na jedynkę z plusem* – powiedział „GL" trener Orłowej **Dušan Kohút. ORŁOWA**: Hulva – Karkoška, Šťástka, Drozd, Hübner – Bajzath, Špiler, Sochora, Široký (65. Herák) – Kopel (79. Majer), Třos (72. Jílek).

MISTRZOSTWA WOJEWÓDZTWA

● **HAWIERZÓW – WRACIMÓW 2:1 (2:0). Bramki: 24. Miczka, 44. R. Bielan – 65. Nováček. Sędziował Christoph W. 700.** W inauguracyjnym meczu sezonu 2006/2007 beniaminek rozgrywek uporał się u siebie z Wracimowem, ale poziom prezentowanej gry w wykonaniu Hawierzowa pozostawiał wiele do życzenia. Po kontaktowej bramce Nováčka na 2:1 „Indianie" kompletnie pofolgowali, na boisku zapanował chaos i nerwówka. **Najważniejsze minuty:** 24. po zagraniu ręką w polu karnym z „jedenastki" Miczka trafia na 1:0; 44. Pristáš podaje do Bielana, a ten udanym lobem podwyższa na 2:0; 65. nieporozumienie hawierzowskich obrońców wykorzystuje Nováček, głową obniża na 2:1. **HAWIERZÓW:** Miklas – Vlček, Košťál, Holzer, R. Bielan – Schimke, Miczka, Lakatos, Dedek (46. Uryga)– Kroužek (85. Osika), Pristáš (80. Kaniok).

● **FK BOGUMIN – PUSTA POLOM 0:0. Sędziował Zelník. W. 400.** Dwie stuprocentowe okazje w pierwszej połowie (Kukuliač) i galaktyczna nuda w drugiej odsłonie gry, tak w skrócie można podsumować debiut połączonych sił Bogumina i Rapidu Skrzeczoń w rozgrywkach 5. ligi. Podopiecznym trenera Petra Kaspřáka nie zachwycił, brakowało zwłaszcza dokładniejszej gry w linii pomocy. Defensywą gości świetnie dyrygował doświadczony Kamil Papuga, radząc sobie dzielnie tak z bogumińskimi napastnikami, jak i z natarczywymi pszczołami (w ... minucie po ukłuciu przez pszczołę ...-letniemu obrońcy pierwszej pomocy udzielił masażysta „Fai" Milan Po... ka). W trakcie krótkiej nieobecności Papugi na boisku gospodarze wypracowali sobie trzecią czystą okazję, ale główkujący Fluxa fatalnie spudłował. – *Jeszcze nie wszystko pozapinane na ostatni guzik, tej drużynie potrzeba zgrania* – powiedział „GL" trener Bogumina **Petr Kaspřák. BOGUMIN:** Mi... lák – Jan Kvíčala, Prokš, Ďuriš, Tr... – Jiří Kvíčala (80. Foltyn), Fluxa, K... ský, Ciesarik – Kukuliač, Neuwirth (... Gábor).

JANUSZ BITTMAR